

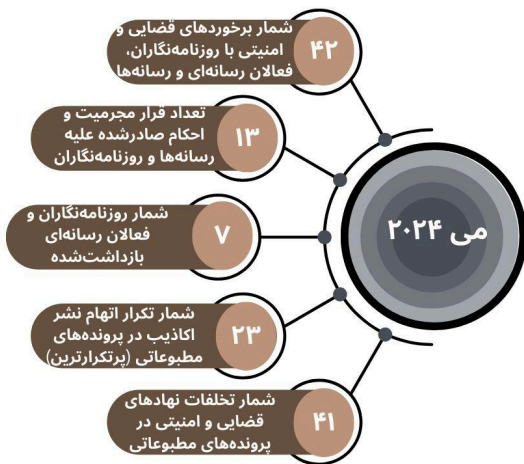
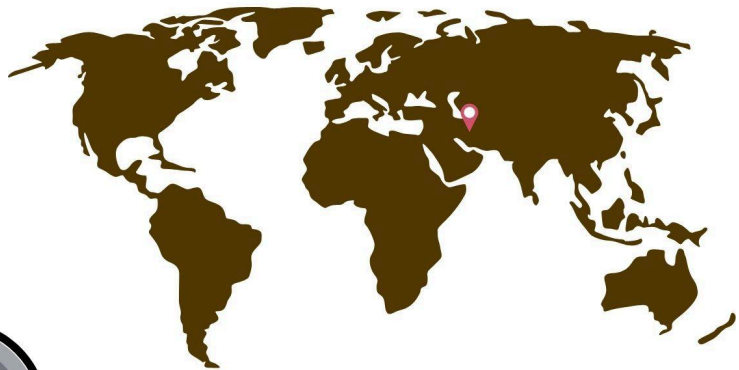

Defending Free Flow Of Information Organization

گزارش ماهانه سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در ایران؛

می ۲۰۲۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ - ۱۱ خرداد ۱۴۰۳)

گزارش ماه می سازمان دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI)، با استناد به ۳۵ پرونده جدید مستندشده توسط پژوهشگران این سازمان و مجموعاً ۴۶ پرونده‌ی مطبوعاتی به‌روزرسانی‌شده، تهیه شد.

گزارش ماهانه سرکوب رسانه و روزنامه‌نگاران در ایران

می ۲۰۲۴

- ۱- مقدمه 3
- ۲- تحلیل آماری سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در ماه می 4
- ۳- رویدادنگاری و تحلیل الگوهای سرکوب در ماه می 11
- ۳-۱- انتشار روایتی جدید از قتل نیکا شاکرمی؛ الگوهای سرکوبی که تکرار می‌شود 11
- ۳-۲- «جنگ علیه زنان» در ایران؛ تداوم اجرای طرح «نور» 14
- ۳-۳- کارزار تبلیغاتی جمهوری اسلامی درباره اعتراضات دانشجویی در آمریکا 16
- ۳-۴- اختلال گسترده در اطلاع‌رسانی آزاد پیرامون کشته شدن ابراهیم رئیسی 18
- ۴- گاه‌شمار سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در ماه می 25
- ۴-۱- دادستانی تهران علیه شماری از روزنامه‌نگاران اعلام جرم کرد 25
- ۴-۲- صبا آذریچک، فعال رسانه‌ای، به دو سال زندان محکوم شد 26
- ۴-۳- تداوم بازداشت و بلاتکلیفی مصطفی حمدی در بازداشتگاه اطلاعات سندج 27
- ۴-۴- پویان خوشحال، روزنامه‌نگار، به زندان و جزای نقدی محکوم شد 28
- ۴-۵- شیرین سعیدی، روزنامه‌نگار، به پنج سال زندان محکوم شد 29
- ۴-۶- پریسا صالحی در زندان؛ ضابطین قضایی بی‌خبر از زندانی بودن این روزنامه‌نگار 29
- ۴-۷- با پذیرش اعاده دادرسی، اجرای حکم ارسالن رسولی، روزنامه‌نگار، متوقف شد 30
- ۴-۸- دادگاه مطبوعات؛ جلسه دادرسی نگرش امروز و مامن نیوز برگزار شد 31
- ۴-۹- دادگاه تجدید نظر درخواست آزادی مشروط ویدا ربانی را رد کرد 32
- ۴-۱۰- جلسه دادگاه امید فراغت، روزنامه‌نگار، برگزار شد 33
- ۴-۱۱- هادی کساییزاده، روزنامه‌نگار، به سه ماه حبس تعلیقی محکوم شد 34
- ۴-۱۲- مصطفی حمدی، فعال رسانه‌ای، پس از تودیع وثیقه آزاد شد 35
- ۴-۱۳- قوه قضاییه مدعی بازداشت مهدی افشارنیک، روزنامه‌نگار، با اتهامات امنیتی شد 35
- ۴-۱۴- سه تشکل مطبوعاتی در اعتراض به استاندار هرمزگان بیانیه دادند 37
- ۴-۱۵- صدور قرار منع تعقیب برای حسن عباسی در دادسرای بندرعباس 38
- ۴-۱۶- مهدی افشارنیک با تودیع قرار وثیقه از زندان اوین آزاد شد 39
- ۴-۱۷- شکایت استاندار هرمزگان از روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها ادامه دارد 40
- ۴-۱۸- ابراهیم رشیدی، روزنامه‌نگار، به دادسرای مشکین‌شهر احضار شد 41

- ۱۹-۴- بازداشت موقت حسن عباسی، روزنامه‌نگار، در بندرعباس..... 42
- ۲۰-۴- پنج فعال رسانه‌ای توسط اداره اطلاعات اشنویه بازداشت شدند..... 42
- ۲۱-۴- مدیر منطقه‌ای آب کلالة از سه رسانه منتقد شکایت کرد..... 43
- ۲۲-۴- محکومیت مریم شکرانی، روزنامه‌نگار، در دادگاه تجدید نظر نقض شد..... 44
- ۲۳-۴- پیگرد قضایی و امنیتی روزنامه‌نگاران در پی سقوط بالگرد حامل ابراهیم رئیسی.... 45
- ۲۴-۴- پس از ۲۲ روز؛ دیده‌بان ایران رفع فیلتر شد..... 46
- ۲۵-۴- ایرج محمدزاده، فعال رسانه‌ای، به دو سال زندان محکوم شد..... 47
- ۲۶-۴- ژینا مدرس گرجی، روزنامه‌نگار، مجموعاً به ۲۱ سال زندان محکوم شد..... 48
- ۲۶-۴- دادگاه مطبوعات؛ مدیر مسئول جهان صنعت را مجرم شناخته شد..... 49
- ۲۷-۴- علی مصلحی تحت فشار روانی برخوردهای فراقانونی دچار سکتة مغزی شد..... 50
- ۲۸-۴- هزار رحیمی، فعال رسانه‌ای، در مهاباد بازداشت شد..... 52
- ۵- روزنامه‌نگاران زندانی در پایان ماه می..... 54**
- ۱-۵- ویدا ربانی..... 54
- ۲-۵- نسرین حسنی..... 55
- ۳-۵- پریسا صالحی..... 55
- ۴-۵- شیرین سعیدی..... 56
- ۵-۵- کامیار فکور..... 56
- ۶-۵- روح‌الله نخعی..... 57
- ۶- پانویس..... 58**

این گزارش تحقیقی-آماری، گزارش ماه می ۲۰۲۴ سازمان دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI) است؛ گزارشی شامل داده‌های مربوط به موارد نقض حقوق رسانه‌ها، روزنامه‌نگاران و شهروندخبرنگاران در ایران در دوره زمانی می ۲۰۲۴ تا ۳۱ می ۲۰۲۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ - ۱۱ خرداد ۱۴۰۳).

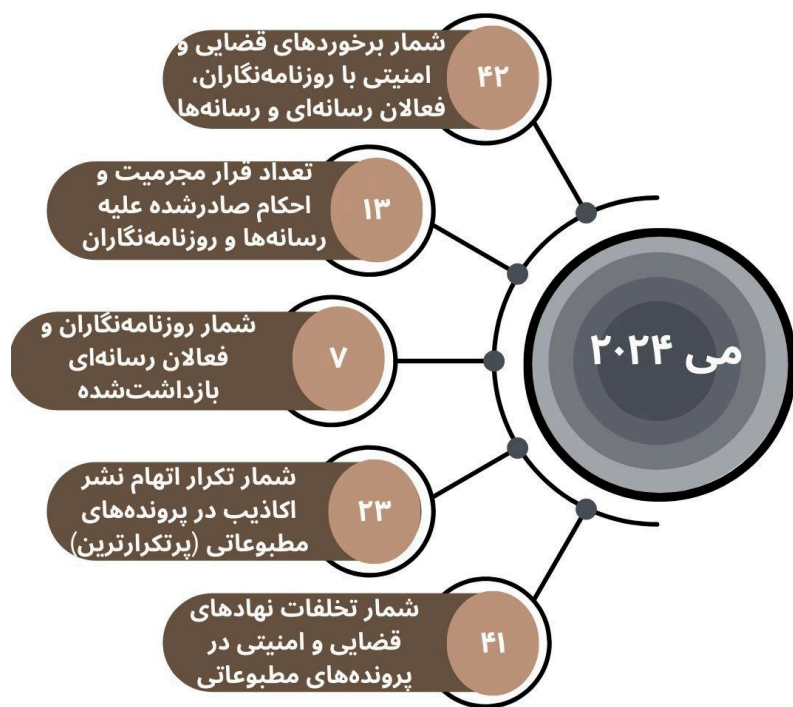
یافته‌های این گزارش بر پایه گفت‌وگوی دفاع از جریان آزاد اطلاعات با منابع آگاه، گزارش‌های منتشرشده در رسانه‌های همکار[۱]، اظهارات مقام‌ها و رسانه‌های دولتی و تحلیل آماری داده‌های جمع‌آوری‌شده، تدوین شده است.

به‌رغم سازوکار سازمان‌یافته و امنیتی در ایران برای اختلال در اطلاع‌رسانی آزاد، پژوهش‌گران سازمان دفاع از جریان آزاد اطلاعات تلاش کردند، با پایبندی به اصل بی‌طرفی، رعایت قواعد حقوقی و با پرهیز از جهت‌گیری‌های سیاسی، تمامی رویدادهای منجر به نقض حقوق روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در ایران را پیگیری و مستند کنند.

با این وجود آمارها و رویدادهای ثبت‌شده در این گزارش، تنها شامل داده‌هایی است که دفاع از جریان آزاد اطلاعات امکان جمع‌آوری، راستی‌آزمایی و مستندکردن آن را یافته است. به‌دلیل سازوکار چندلایه سرکوب در ایران، احتمالاً موارد نقض حقوق رسانه‌ها، روزنامه‌نگاران و شهروندخبرنگارانی در ایران، بیشتر از آمارها و رویدادهای ثبت شده در این گزارش است.

در این گزارش، شماری از پرونده‌های مستندشده در ماه می ۲۰۲۴، برای حفظ امنیت روزنامه‌نگاران و ممانعت از تشدید فشار امنیتی بر آنها، تنها به‌شکل آمار منعکس شده است. جزئیات این پرونده‌ها به‌شکل عمومی منتشر نخواهد شد و تنها در قالب گزارشات حقوق بشری در اختیار شماری از نهادهای بین‌المللی قرار خواهد گرفت. رسانه‌ها و یا سازمان‌های حقوق بشری که در پژوهش‌ها و گزارشات خود نیاز به جزئیات این پرونده‌ها داشته باشند، می‌توانند از طریق آدرس ایمیل info@deffi.org با مدیران دفاع از جریان آزاد ارتباط برقرار کنند.

۲- تحلیل آماری سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در ماه می

گزارش ماه می (۱۲) اردیبهشت ۱۴۰۳ - ۱۱ خرداد ۱۴۰۳) سازمان دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI)، با استناد به ۳۵ پرونده جدید مستندشده توسط پژوهشگران این سازمان و مجموعاً ۴۶ پرونده مطبوعاتی به‌روزرسانی‌شده، تهیه شد.

در ماه می، روزنامه‌نگاران و رسانه‌های ایرانی برای دومین ماه متوالی یکی از وسیعترین برخوردهای قضایی و امنیتی را در سال ۲۰۲۴ تجربه کردند؛ سرکوب‌هایی هدفمند و سازمان‌یافته که ارتباطی معنادار با رویدادهای سیاسی و اجتماعی در ایران داشت.

انتشار روایتی جدید توسط بی‌بی‌سی جهانی درباره فرایند جان‌باختن «نیکا شاکرمی» در جریان اعتراضات سال ۲۰۲۲، تداوم دور جدید برخوردهای قضایی و امنیتی با زنان مخالف حجاب اجباری، ادامه جنگ در غزه و اعتراضات ضد جنگ دانشجویان در ده‌ها دانشگاه آمریکا و مرگ ابراهیم رئیسی و همراهانش در پی سقوط پرابهام هلی‌کوپتر حامل آنها، می ۲۰۲۴ را تبدیل به یکی ماه‌های دشوار برای اهالی رسانه در ایران کرد.

دو رویداد در ماه می بیشترین سهم را در فعال کردن مکانیزم‌های قضایی و امنیتی جمهوری اسلامی برای سرکوب روزنامه‌نگاران، رسانه‌ها و کاربران شبکه‌های اجتماعی داشتند؛ انتشار روایتی جدید توسط بی‌بی‌سی جهانی از فرایند کشته‌شدن نیکا شاکرمی و مرگ ابراهیم رئیسی و همراهانش در سقوط پرابهام هلی‌کوپتر حامل آنها.

جمهوری اسلامی در مواجهه با این دو رویداد که واکنش‌های گسترده اجتماعی در رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی در پی داشت، یکی وسیعترین کارزارهای اختلال در اطلاع‌رسانی آزاد و سرکوب آزادی بیان را آغاز کرد.

دامنه برخوردها قضایی و امنیتی با شهروندانی که خشمگین از برخورد بی‌رحمانه نیروهای امنیتی با نیکا شاکرمی بودند و یا در رویداد سقوط هلی‌کوپتر ابراهیم رئیسی اقدام به شادی و رقص، شوخی و یا اطلاع‌رسانی کرده بودند، به زودی از سطح خبرنگاران و رسانه‌ها فراتر رفت و به بازداشت، احضار و تماس تهدیدآمیز با کاربران شبکه‌های اجتماعی، خانواده‌های شهروندان کشته شده در اعتراضات ضد حکومتی و وکلا رسید.

در این ماه بیشترین حجم سرکوب‌ها را کاربران شبکه‌های اجتماعی تحمل کردند. نهادهای امنیتی و قضایی جمهوری اسلامی در واکنش به این دو رویداد، صدها شهروند را در سراسر ایران احضار، بازداشت و یا در تماس‌های تلفنی تهدید کردند و ده‌ها صفحه اینستاگرامی توقیف شد.

در این ماه برخی الگوهای سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران - که پیش‌تر در رویدادهای مشابه توسط نهادهای امنیتی و قضایی جمهوری اسلامی به‌کار گرفته شده بود- با تغییراتی اندک تکرار شد. همزمان با تکرار الگوهای سرکوب آزادی بیان در ارتباط با کاربران شبکه‌های اجتماعی، بررسی‌های دفاع از جریان آزاد نشان داد، نهادهای امنیتی و قضایی بیش از گذشته از تماس‌های تلفنی تهدیدآمیز به جای احضار، اعلام جرم و بازداشت روزنامه‌نگاران استفاده کردند.

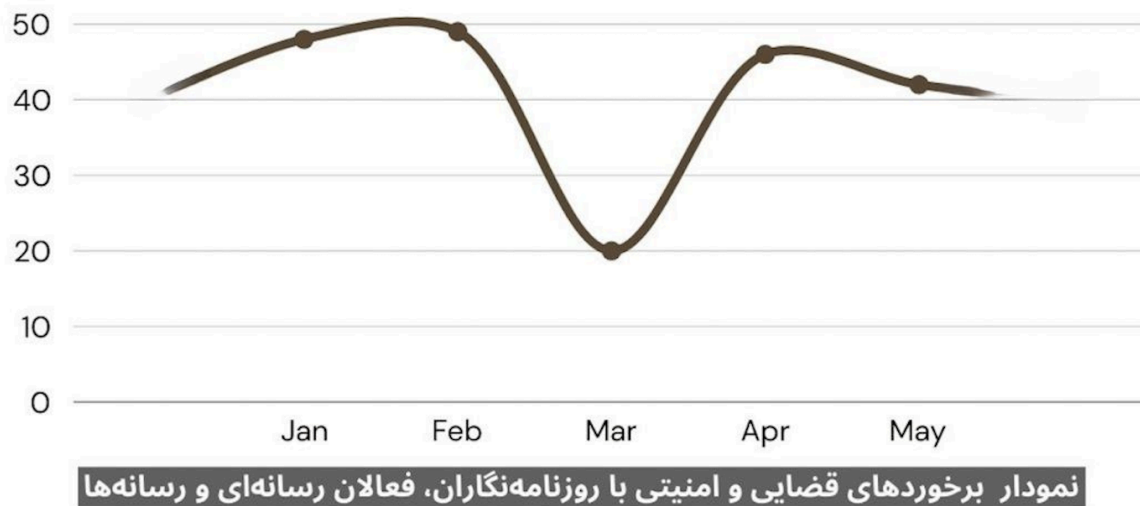
می ۲۰۲۴، با تداوم حبس دستکم هفت روزنامه‌نگار در زندان‌های ایران آغاز شد. ویدا ربانی و شیرین سعیدی در زندان اوین، نسرین حسنی در زندان بجنورد، پریسا صالحی در زندان کچوئی کرج و کامیار فکور، روح‌الله نخعی و مهدی افشارنیک در زندان اوین، ابتدای این ماه در زندان محبوس بودند.

در ماه آوریل برای دومین ماه پیاپی، برخوردهای قضایی و امنیتی جمهوری اسلامی با روزنامه‌نگاران، فعالان رسانه‌ای و رسانه‌های ایرانی آماری بیش از متوسط پرونده‌های مطبوعاتی در سال ۲۰۲۴ را ثبت کرد.

بر پایه پرونده‌های مستندشده توسط دفاع از جریان آزاد اطلاعات، در ماه می ۲۰۲۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ - ۱۱ خرداد ۱۴۰۳)، روزنامه‌نگاران، فعالان رسانه‌ای و رسانه‌ها - شامل ۱۰ زن، ۲۷ مرد و پنج رسانه - دستکم در ۴۲ مورد برخوردهای امنیتی و قضایی جمهوری اسلامی را تجربه کردند. تعداد برخوردهای قضایی و امنیتی با روزنامه‌نگاران، فعالان

رسانه‌ای و رسانه‌ها در ماه ژانویه ۴۸، در ماه فوریه ۴۹، در ماه مارس ۲۰ و در ماه آوریل ۴۶ مورد بود.

در طول یک ماه گذشته، جمهوری اسلامی اقدام به بازداشت خودسرانه دست‌کم هفت روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای کرد، دست‌کم هفت روزنامه‌نگار یا مدیر مسئول رسانه به نهادهای قضایی و امنیتی احضار شدند و یا تماس تلفنی تهدیدآمیز دریافت کردند، علیه ۱۱ روزنامه‌نگار پس از ثبت شکایت از سوی دادستانی و یا نهادها و مقام‌های دولتی پرونده قضایی تشکیل شد و دادگاه مطبوعات یک مدیر مسئول رسانه را مجرم شناخت و دو تن دیگر را از اتهامات انتسابی تبرئه کرد.

در یکی از تاسف‌برانگیزترین رویدادهای ماه می، علی (عباسعلی) مصلحی وادقانی، روزنامه‌نگار ساکن کاشان، تحت تاثیر فشار روانی ناشی از برخوردهای فراقانونی با این روزنامه‌نگار به دلیل سگته مغزی در بیمارستان بستری شد.

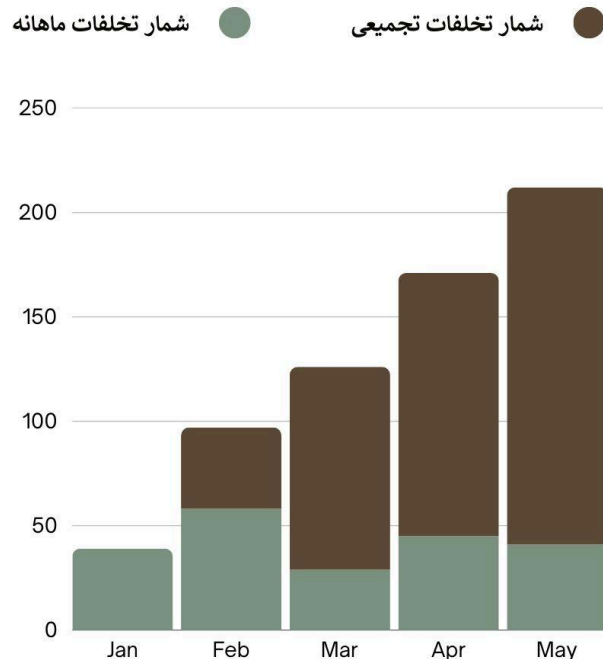
یکی از نزدیکان علی مصلحی با اعلام این خبر به دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI) گفت: علی مصلحی به دلیل فشار روانی ناشی از صدور حکم سنگین زندان علیه او، محروم

شدن از دادرسی منصفانه و توقیف شدن خانه‌اش توسط قوه قضاییه، به دلیل سکتته مغزی در بیمارستان کارگرنژاد کاشان بستری شد.

در دادگاه‌های برگزار شده در ماه می، دستگاه قضایی جمهوری اسلامی با صدور احکام فراقانونی علیه روزنامه‌نگاران، بالاترین آمار صدور احکام زندان در یک ماه را از آغاز سال ۲۰۲۴ ثبت کرد.

در این ماه، شش روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای - با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی و اعمال آخرین حکم صادرشده در هر پرونده - مجموعاً به ۱۹ سال و سه ماه زندان و دو سال محرومیت از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی محکوم شدند.

در سنگین‌ترین احکام صادرشده علیه روزنامه‌نگاران در ماه می، شعبه اول دادگاه انقلاب سنندج، ژینا مدرس گرجی، روزنامه‌نگار ساکن این شهر و فعال حقوق زنان را مجموعاً به ۱۰ سال زندان قابل‌اجرا و حبس در تبعید در همدان محکوم کرد و شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران، شیرین سعیدی، خبرنگار اقتصادی و زندانی سیاسی محبوس در زندان اوین را به پنج سال زندان محکوم کرد.

نهادهای امنیتی و قضایی جمهوری اسلامی تنها در طول یک ماه، دست‌کم ۴۱ بار حقوق قانونی روزنامه‌نگارانی که مورد پیگرد قرار گرفته بودند را نقض کردند. شمار تخلفات نهادهای قضایی و امنیتی در پرونده‌های مطبوعاتی در ماه ژانویه ۳۹ مورد، در ماه فوریه ۵۸ مورد، در ماه مارس ۲۹ مورد و در ماه آوریل ۴۵ مورد بود.

یازده مورد ممانعت از دسترسی روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای به وکیل انتخابی، تهدید به بازداشت و اختلال در تداوم فعالیت حرفه‌ای با شش مورد، بازداشت خودسرانه با هفت مورد و عدم برگزاری علنی دادگاه‌های مطبوعاتی و صدور احکام علیه روزنامه‌نگاران بدون مشارکت هیات منصفه در فرایند دادرسی مجموعاً با ۱۰ مورد، پرتکرارترین تخلفات نهادهای امنیتی و قضایی در پرونده‌های مطبوعاتی بود که دفاع از جریان آزاد اطلاعات امکان مستند کردن آن را یافت.

در ماه می ۲۰۲۴، سرکوب رسانه‌ها و مدیر مسئولان آنها نیز مشابه روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای ادامه پیدا کرد. در ۱۵-مین روز از این ماه و در پی تشدید فشارهای امنیتی و قضایی بر روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در استان هرمزگان، سه تشکل رسانه‌ای در اعتراض به آنچه «عملکرد منفی» مهدی دوستی، استاندار، معرفی کردند، با انتشار بیانیه‌ای مشترک خواستار تغییر رویه‌ها در برخورد با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران هرمزگانی شدند. مهدی دوستی همزمان با تقابل جدی با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران منتقد در این استان، اقدام به شکایت از رسانه تجارت جنوب، سرپرست خبرگزاری ایلنا در هرمزگان، خبرگزاری بازار و مدیر مسئول وبسایت اشکان‌نیوز کرده بود.

در روزهای انتهایی ماه می نیز در پی انتقاد شماری از فعالان رسانه‌ای نسبت به ناکارآمدی مقام‌های دولتی در تامین آب شرب شهروندان در کلاله در استان گلستان، احمد پارسایی‌راد، مدیر منطقه‌ای آب کلاله، دست‌کم از سه رسانه شکایت کرد.

بر اساس گزارش رسیده به «دفاع از جریان آزاد اطلاعات» (DeFFI)، احمد پارسایی‌راد، مدیر منطقه‌ای آب کلاله، دست‌کم از مجید محمدی، محمدرضا حیدری و علی ملکان، مدیران رسانه‌های «کلاله»، «صدای جوان» و «کلاله شهر من» که به پوشش اخبار این شهرستان و استان گلستان می‌پردازند، به دلیل انتقاد از قطعی مکرر آب شهری در کلاله و ناتوانی مسئولان دولتی در تامین آب شرب شهروندان، شکایت کرد.

در طول ماه می، پنج رسانه و هفت مدیر مسئول آنها برخوردهای قضایی و امنیتی جمهوری اسلامی را تجربه کردند. در این ماه وبسایت خبری-تحلیلی دیده‌بان ایران که روز ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۳۰ آوریل ۲۰۲۴)، فیلتر و از دسترس مخاطبان خارج شده بود، پس از ۲۲ روز بار دیگر فعالیت خود را از سر گرفت و بهروز بهزادی، مدیر مسئول روزنامه اعتماد، با انتشار یادداشتی با عنوان «ما را تهدید یا تحدید نکنید»، از تهدید پلیس به دلیل انتشار گزارشی در این روزنامه درباره «تاثیر گشت بر بخشی از کسبه مرکز تهران» خبر داد. بهروز بهزادی در این یادداشت نوشت که این رویداد دومین تهدید این رسانه و مدیر مسئولش توسط پلیس در یک سال گذشته بود.

بر پایه پرونده‌های مستندشده توسط دفاع از جریان آزاد اطلاعات، در ماه می -مشابه ماه‌های گذشته- «نشر اکاذیب با هدف تشویش افکار عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی با ۲۳ مورد، بار دیگر پرتکرارترین اتهام منتسب‌شده به روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها بود.

۳- رویدادنگاری و تحلیل الگوهای سرکوب در ماه می

۳-۱- انتشار روایتی جدید از قتل نیکا شاکرمی؛ الگوهای سرکوبی که تکرار می‌شود

بی‌بی‌سی جهانی در آخرین روز ماه آوریل، با انتشار گزارشی با عنوان «آخرین نفس نیکا» به فرایند کشته‌شدن نیکا شاکرمی، یکی از جان‌باختگان اعتراضات «زن، زندگی، آزادی» در سال ۲۰۲۲، پرداخت.

بی‌بی‌سی در این گزارش ادعا کرد به اسنادی دست یافته است که نشان می‌دهد، نیکا شاکرمی پس از دستگیری «مورد تعرض جنسی و ضرب و جرح قرار گرفته و بر اثر ضربات سه مامور امنیتی کشته شده است.»

این گزارش بلافاصله در صدر اخبار رسانه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور قرار گرفت، هزاران کاربر ایرانی در شبکه‌های اجتماعی را نسبت به برخوردهای بی‌رحمانه نیروهای امنیتی با نیکا شاکرمی خشمگین کرد و نهایتاً واکنش شماری از رسانه‌های داخلی و روزنامه‌نگاران ساکن در ایران را نیز برانگیخت.

اما اولین واکنش دستگاه قضایی جمهوری اسلامی به انتشار این گزارش، استفاده از الگوی سرکوبی بود که در شمار زیادی از رویدادهای مشابه پس از اعتراضات سال ۲۰۲۲، تکرار کرده بود.

دادستانی تهران روز یک می، علیه دست‌کم چهار روزنامه‌نگار اعلام جرم کرد. مرضیه محمودی، عسل داداش‌لو، هادی کسای‌زاده و محمد پارسی، روزنامه‌نگارانی بودند که پس از باز نشر و یا انتشار توییت‌هایی درباره نیکا شاکرمی، توسط دادستانی تهران احضار و علیه آنها پرونده قضایی تشکیل شد.

خبرگزاری قوه قضاییه با اعلام خبر اعلام جرم دادستانی علیه شماری از روزنامه‌نگاران نوشت: «به واسطه انتشار مطالب کذب، توهین‌آمیز و تبلیغ علیه نظام در فضای مجازی

پس از انتشار گزارش جعلی سایت انگلیسی بی‌بی‌سی در رابطه با پرونده نیکا شاکرمی، دادستانی تهران علیه تعدادی از خبرنگارها و فعالان رسانه‌ای اعلام جرم کرد. احمد وحیدی، وزیر کشور ایران، گزارش بی‌بی‌سی را «عملیات روانی» خواند و گفت هدف از تهیه گزارش «انحراف افکار عمومی از تحولات مربوط به جنگ غزه است.» سایت اصولگرای رجانیوز روزنامه‌نگارانی که دادستانی علیه آنها اعلام جرم کرده بود را «تروریست رسانه‌ای» نامید، روزنامه کیهان و وطن امروز گزارش بی‌بی‌سی را «دروغ» معرفی کردند و بسیاری از شبه‌رسانه‌ها، فعالان رسانه‌ای و کاربران حامی جمهوری اسلامی نیز به شکل همزمان با تکرار روایت جمهوری اسلامی درباره جان‌باختن نیکا شاکرمی، ادعا کردند این کودک ۱۶ ساله «خودکشی» کرده است.

این اولین بار نبود که جمهوری اسلامی به صورت همزمان واکنشی قضایی، امنیتی و رسانه‌ای به یک رویداد واکنش‌برانگیز نشان می‌داد.

جان‌باختن «آرمیتا گرواند» در متروی تهران، حمله مسلحانه به مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان، اجرای طرح «نور» و بازگشت ون‌های گشت‌ارشاد به خیابان، حمله موشکی-پهپادی سپاه از خاک ایران به اسرائیل، واکنش‌ها به انتشار گزارش بی‌بی‌سی درباره کشته‌شدن نیکا شاکرمی و نهایتاً مرگ مشکوک ابراهیم رئیسی در سقوط هلی‌کوپتر حامل او و همراهانش، رویدادهای واکنش‌برانگیز اجتماعی و سیاسی پس از اعتراضات سال ۲۰۲۲ بودند که در آنها به شکل ملموس استفاده از یک الگوی ثابت سرکوب قابل رصد بود.

پس از اعتراضات «زن، زندگی، آزادی» در سال ۲۰۲۲، جمهوری اسلامی به شکلی ملموس پرتوکل‌های رسانه‌ای خود را به‌روز کرد.

بسیاری از نهادهای دولتی پس از اعتراضات سال ۲۰۲۲ - که طولانی‌ترین اعتراضات پیوسته تاریخ جمهوری اسلامی بود- واحد روابط عمومی خود را با جذب نیروهای جدید فعال‌تر کردند، ارتباط بین واحدهای روابط عمومی با نهادهای امنیتی و رسانه‌های دولتی با

پروتوکل‌های جدید تعریف شد، رسانه‌های دولتی موظف به انتشار اولین روایت از رویدادهای مهم سیاسی و اجتماعی شدند و نهادهای امنیتی با همکاری دستگاه قضایی وظیفه یافتند برای تحمیل روایت رسمی به جامعه، با اعلام جرم، احضار و بازداشت روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای، توقیف رسانه‌ها، بستن صفحات کاربران فعال در شبکه‌های اجتماعی و تهدید و تحت فشار قرار دادن شخصیت‌های مشهور، مانع از به چالش کشیده شدن روایت رسمی و یا انتشار روایتی موازی با روایت جمهوری اسلامی شوند.

همزمان در کنار افزایش منابع مالی و تخصیص امکانات به‌روز به رسانه‌های دولتی، به‌مرور ساختار سازمانی این رسانه‌ها نیز تغییر کرد و شخصیت‌های تندرو و نزدیک به سپاه و نهادهای امنیتی در صدر رسانه‌های جریان اصلی جمهوری اسلامی قرار گرفتند؛ «احسان صالحی»، مسئول موسسه ایران شد، «محمد مهدی خبرجو»، به سرپرستی خبرگزاری ایسنا رسید، «محمد مهدی رحمتی» به‌عنوان مدیرعامل گروه رسانه‌ای مهر منصوب شد و...

برخوردهای قضایی و امنیتی با روزنامه‌نگاران، رسانه‌ها و کاربران شبکه‌های اجتماعی پس از رویدادهای مهم اجتماعی و سیاسی، از الگوی سرکوب «قطع دومینو» پیروی می‌کند.

جمهوری اسلامی با آگاهی به نارضایتی گسترده در جامعه و همچنین پتانسیل تبدیل این نارضایتی به موجی از اعتراضات در شبکه‌های اجتماعی و در شرایطی خاص تجمعات خیابانی، برای ممانعت از گسترش دومینووار یک شکل خاص از کنش اعتراضی، بلافاصله پس از آغاز آن کنش تلاش می‌کند با اقدامات امنیتی و بالا بردن هزینه کنش، از گسترش آن جلوگیری کند.

همزمان جمهوری اسلامی با ایجاد اختلال گسترده در اطلاع‌رسانی آزاد مانع از به چالش کشیده شدن روایت رسمی از رویدادها می‌شود؛ بستن تمامی درگاه‌هایی که یک روزنامه‌نگار می‌تواند با استفاده از آنها به اطلاعاتی موثق دست یابد و برخوردهای قضایی و

امنیتی با روزنامه‌نگاران یا رسانه‌هایی که روایت حکومتی را به چالش می‌کشند، بخشی از همین الگوی سرکوب است.

۲-۳- «جنگ علیه زنان» در ایران؛ تداوم اجرای طرح «نور»

در میانه ماه آوریل ۲۰۲۴ و در فاصله پس از حمله به کنسولگری ایران در سوریه و پیش از حمله موشکی-پهپادی سپاه از خاک ایران به اسرائیل، علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، در سخنرانی نماز عید فطر دستور به برخورد با آنچه او «هنجارشکنی دینی» در جامعه نامید، داد.

روز اول آوریل ۲۰۲۴، کنسولگری ایران در سوریه مورد حمله قرار رفت و هفت نیروی نظامی ایران کشته شدند. روز ۱۳ آوریل، سپاه پاسداران با شلیک صدها پهپاد و موشک از خاک ایران، اسرائیل را مورد هدف قرار داد و روز ۱۹ آوریل، این اسرائیل بود که با حمله به پایگاهی نظامی در اصفهان، به حمله ایران پاسخ داد.

در طول سه هفته، این درگیری نظامی در مرکز توجه افکار عمومی ایرانیان قرار داشت، نگرانی‌ها از گسترش درگیری در اوج خود بود و اظهارنظر مقام‌های دو طرف و رویدادهای مرتبط با این درگیری در صدر اخبار رسانه‌ها.

جمهوری اسلامی از فضای امنیتی و محتمل بودن جنگی گسترده که بسیاری از شهروندان ایران را نگران کرده بود برای آغاز «جنگ علیه زنان ایران» استفاده کرد و نامش را «نور» گذاشت. تنها دو روز پس از سخنرانی خامنه‌ای و یک روز پیش از حمله موشکی-پهپادی سپاه از خاک ایران به اسرائیل، ون‌های گشت ارشاد بار دیگر به خیابان‌های ایران بازگشتند.

با آغاز طرح نور، صدها صفحه کاربران فعال در شبکه‌های اجتماعی توسط پلیس فتا و سایر نهادهای قضایی و امنیتی با اتهاماتی نظیر تولید محتوای «غیراخلاقی و مبتذل» مسدود شد، ده‌ها شهروند به دلیل عدم تمکین به استانداردهای حجاب تحمیل شده به

زنان یا تولید محتوا در شبکه‌های اجتماعی بدون حجاب یا علیه حجاب اجباری بازداشت شدند.

اما رویدادهایی که مسئله حجاب اجباری را بار دیگر به صدر اخبار رسانه‌ها و ترند شبکه‌های اجتماعی کاربران ایرانی بازگرداند، برخوردهای امنیتی و قضایی با زنان ایرانی -به‌ویژه اعمال خشونت ماموران گشت ارشاد- بود.

روز ۱۳می، در خیابان مطهری تهران، ماموران گشت ارشاد با اعمال خشونت فیزیکی، ابتدا یک زن را که بدون روسری در خیابان در حال قدم زدن بود، هل دادند و پس از زمین خوردن این زن و درآمدن پیراهن او به دلیل مقاومت در برابر ماموران، او را در پتو پیچیدند و پس از انتقال به ون گشت ارشاد بازداشت کردند. همزمان در رویدادی دیگر یک پلیس مرد، با زدن سیلی‌های پی‌درپی و ضرب و جرح بی‌رحمانه یک زن، او را بازداشت کرد.

انتشار ویدئوی این دو رویداد، موجی از خشم عمومی را در شهروندان ایرانی برانگیخت. به‌زودی واکنش‌ها از سطح شبکه‌های اجتماعی کاربران ایرانی و اخبار و گزارش‌های منتشر شده در رسانه‌های مخالف جمهوری اسلامی گذشت و شماری از روزنامه‌نگاران، حقوق‌دانان و فعالان سیاسی در داخل ایران نیز با انتشار پست‌ها و یادداشت‌هایی به اعمال خشونت بی‌ضابطه ماموران گشت ارشاد با زنان اعتراض کردند.

مرکز اطلاع‌رسانی نیروی انتظامی دو روز پس از انتشار ویدئوی «پتوپیچ» کردن یک زن و بازداشت او در خیابان مطهری تهران، بدون ارائه شواهد و مستندات مدعی شد که این زن ضمن «هنجارشکنی» (عدم رعایت حجاب اجباری)، اقدام به «پاشیدن محتوای داغ داخل لیوان نسکافه به سمت مأموران» کرده است.

مرکز اطلاع‌رسانی پلیس درباره رویداد ضرب و جرح شدید و بی‌رحمانه یک زن توسط یک پلیس مرد نیز در کمتر از چند ساعت پس از انتشار ویدئو با انتشار اطلاعیه‌ای مدعی شد، پلیس «خاطی» بازداشت و از کارش تعلیق شده است.

پس از این دو رویداد به‌رغم تداوم حضور ون‌های گشت ارشاد در خیابان و ادامه برخوردهای امنیتی و قضایی با زنان در قالب اجرای طرح نور، برخوردهای فیزیکی با زنان کمتر شد.

با این وجود، دور جدید برخورد با زنان در قالب طرح نور به زودی ابعاد جدیدی یافت و رییس قرارگاه دولتی «احیای بینش امر به معروف و نهی از منکر» از تاسیس رشته تحصیلی امر به معروف در دانشگاه‌ها تا مقطع دکتری خبر داد.

اجرای طرح نور حتی به تحریریه رسانه‌ها هم رسید و احسان صالحی، مدیر جدید موسسه مطبوعاتی ایران، وابسته به دولت، با ابلاغ دستورالعملی پوشش اجباری برای کارکنان زن و محدودیت پوشش برای مردان شاغل در این موسسه را آغاز کرد. بر پایه این دستورالعمل زنان روزنامه‌نگار ملزم به استفاده از پوشش مقنعه، مانتو بلند (زیر زانو) و لباس دارای رنگ‌های تیره شدند و مردان هم صرفاً مجاز به استفاده از پیراهن آستین بلند و شلوار پارچه‌ای.

۳-۳- کارزار تبلیغاتی جمهوری اسلامی درباره اعتراضات دانشجویی در آمریکا

در ماه می نیز جنگ در غزه ادامه یافت. در این ماه اما اعتراض‌ها نسبت واکنش نظامی اسرائیل در غزه که پس از ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ و حمله حماس به اسرائیل شروع شده بود، افزایش پیدا کرد. در میانه ماه می، اعتراض‌ها در دانشگاه‌های آمریکا اوج گرفت و به مرور ده‌ها دانشگاه در این کشور صحنه تجمعات ضد جنگ شد.

تنش بین دانشجویان و نیروهای پلیس آمریکا و کمک گرفتن مقام‌های دانشگاه‌ها از نیروهای گارد ملی برای بیرون کردن دانشجویان تحصن‌کننده از محوطه این دانشگاه‌ها، به بحث‌های گسترده سیاسی و حقوقی در آمریکا و انعکاس رسانه‌ای وسیع در جهان منجر شد.

اما در ایران، جمهوری اسلامی کارزار رسانه‌ای گسترده‌ای را با استفاده از دستگاه تبلیغاتی‌اش درباره این رویداد آغاز کرد؛ از رسانه‌های دولتی جمهوری اسلامی تا شبه‌رسانه‌های وابسته به نهادهای حکومتی، از کاربران حامی حکومت در شبکه‌های اجتماعی تا شماری از فعالان سیاسی، تلاش کردند روایتی گمراه‌کننده از اعتراضات دانشجویی در آمریکا ارائه دهند.

بررسی کارزار رسانه‌ای جمهوری اسلامی در ارتباط با اعتراضات دانشجویی در آمریکا نشان می‌داد، جمهوری اسلامی دو هدف را دنبال می‌کند؛ تقویت گفتمان اسرائیل‌ستیزی جمهوری اسلامی و مشروعیت دادن به سرکوب جنبش دانشجویی در ایران.

در این کارزار رسانه‌ای، خبرگزاری‌های قوه قضاییه، فارس، تسنیم، ایسنا، رجانیز و ... روزانه اخبار بازداشت‌های کوتاه‌مدت دانشجویان تحصن‌کننده در دانشگاه‌های آمریکا را همراه با گزارشاتی با بن‌مایه‌های ضد اسرائیلی و یهودی‌ستیزانه منتشر کردند و روزنامه کیهان در گزارشات و مقالات متعدد از تعابیری مانند «لشکرکشی پلیس آمریکا به دانشگاه»، «اشغال دانشگاه» توسط پلیس آمریکا و «شکنجه» و «اعمال خشونت» علیه دانشجویان، برای توصیف تنش در دانشگاه‌های آمریکا استفاده کرد.

همچنین علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، با اضافه شدن به این کارزار، نامه‌ای سرگشاده در وبسایتش منتشر کرد و حمایت دانشجویان ضد جنگ در آمریکا از زنان و کودکان غزه را ستود، دانشجویان طرفدار فلسطین در دانشگاه‌های آمریکا را به دلیل آنچه او «ایستادن در سمت درست تاریخ» نامید، تحسین کرد و آنها را بخشی از «جبهه مقاومت» خواند.

جمهوری اسلامی به‌وضوح از اعتراضات دانشجویی در آمریکا برای مشروعیت بخشیدن به سرکوب جنبش دانشجویی در ایران استفاده کرد. در حالی که نه سرکوب جنبش دانشجویی در ایران و سازوکارهای امنیتی و قضایی آن شباهتی به آمریکا داشت و نه سطح و ماهیت آن.

دست‌کم همزمان با اعتراضات زن، زندگی، آزادی در ایران، دانشجویان و اساتید دانشگاه یکی از فراگیرترین سرکوب‌های جنبش دانشجویی در تاریخ جمهوری اسلامی را تجربه کردند. جنبش دانشجویی در این دوره یکی از عطف‌های تاریخی خود را سپری کرد و پس از اواخر مهر ۱۴۰۱ که اعتراضات خیابانی رو به کاهش گذاشته بود، با برگزاری تجمعات متعدد در ده‌ها دانشگاه در سراسر ایران، موتور محرک اعتراضات و تداوم آن شد.

در حالی که واکنش نهادهای قضایی و امنیتی جمهوری اسلامی به اعتراض مسالمت‌آمیز دانشجویان ایرانی، اعمال خشونت بی‌ضابطه، بازداشت‌های گسترده و طولانی‌مدت، صدور احکام فراقانونی زندان، اخراج از دانشگاه و تعلیق آنها بود.

۳-۴- اختلال گسترده در اطلاع‌رسانی آزاد پیرامون کشته شدن ابراهیم رئیسی

در مهمترین رویداد ماه می، ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور، در سقوط هلی‌کوپتر حامل او و همراهانش کشته شد. این رویداد آغاز یکی از وسیعترین کارزارهای سرکوب اطلاع‌رسانی آزاد در سال ۲۰۲۴ بود.

از حوالی ظهر روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۹ می ۲۰۲۴)، اخباری مبنی بر وقوع «سانحه» برای هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور، حسین امیرعبدالهیان، وزیر امور خارجه، محمدعلی آل‌هاشم، امام جمعه تبریز و مالک رحمتی، استاندار آذربایجان شرقی، منتشر شد. این مقام‌های دولتی پس از حضور در مراسم رسمی افتتاح سد قیز قلعه‌سی بر روی رودخانه ارس که با حضور الهام علی‌یو، رئیس‌جمهور جمهوری آذربایجان، برگزار شد، با هلی‌کوپتر به سمت تبریز باز می‌گشتند که در نزدیکی شهرستان ورزقان به دلایل نامعلوم سقوط کردند.

اولین خبر پیرامون این رویداد توسط خبرگزاری تسنیم، وابسته به سپاه، منتشر شد. تسنیم از وقوع «سانحه» برای بالگرد حامل ابراهیم رئیسی در استان آذربایجان شرقی خبر

داد. تسنیم در خبر اولیه ادعا کرد: «برخی همراهان رئیس جمهور در این بالگرد توانسته‌اند با مرکز تماس برقرار کنند.»

دقیقی بعد، خبرگزاری دانشجویان ایران، ایسنا، گزارش داد که «برخی از منابع غیررسمی از شهادت برخی همراهان رئیس‌جمهور خبر می‌دهند.» بلافاصله خبرگزاری فارس، دیگر خبرگزاری دولتی نزدیک به سپاه، روایتی دیگر از این رویداد منتشر کرد. این خبرگزاری مدعی شد: «هلی‌کوپتر حامل رئیس‌جمهور به دلیل مه‌آلود بودن هوای منطقه شمال آذربایجان شرقی بر زمین نشست و هم‌اکنون کاروان رئیس‌جمهور به صورت زمینی راهی تبریز شده است.»

به مرور بر آشفتگی در خبررسانی از این رویداد افزوده شد. وبسایت روزنامه کیهان نوشت: «حال رئیس‌جمهور مساعد و پایدار گزارش شده است.» رجانویز مدعی شد: «رئیس‌جمهور در سلامت است» و فارس در خبری دیگر اعلام کرد: «برخی افراد توانسته‌اند بعد از وقوع حادثه لحظاتی با آیت‌الله آل‌هاشم صحبت کنند اما در حال حاضر تلفن‌ها در دسترس نیست.» اما حسین حاتمی، نماینده کلیر در مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با وبسایت جماران، ارتباط با سرنشینان هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی را تکذیب کرد. همزمان رسانه‌های دولتی عمدتاً بی‌خبری از سرنوشت ابراهیم رئیسی را مخابره کردند.

حدود دو ساعت پس از انتشار اولین اخبار درباره سقوط هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی و همراهانش، احمدی وحیدی، وزیر کشور جمهوری اسلامی، در مصاحبه با صداوسیما، گفت: «امروز افتتاح سد قیز قلعه‌سی را با حضور رئیس‌جمهور آذربایجان داشتیم و بعد از آن، رئیس‌جمهور با همراهان در مسیر برگشت با چند بالگرد بودند که یکی از بالگردها بر اثر بدی هوا و وضعیتی که در منطقه بوده، مجبور به فرود سخت شد.»

اخبار در رسانه‌های دولتی درباره سقوط هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی، تا ساعت‌ها بعد با کلید واژه «سقوط سخت» منتشر شد؛ کلیدواژه‌ای که عموماً رسانه‌های دولتی روسی در رویدادهای مشابه و برای توصیف سقوط هواپیماهای خود استفاده می‌کنند.

در میانه اخبار ضدونقیض پیرامون سرنوشت ابراهیم رئیسی و همراهانش، علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، عصر روز یکشنبه در دیدار با خانواده‌های اعضای سپاه پاسداران، گفت: «ملت ایران نگران و دلواپس نباشند، هیچ اختلالی در کار کشور به وجود نمی‌آید.»

همزمان نهادهای قضایی و امنیتی جمهوری اسلامی - این‌بار نیز مشابه شماری از رویدادهای مهم اجتماعی در گذشته - برای ممانعت از به چالش کشیده شدن روایت رسمی و به حداقل رساندن واکنش احتمالی شهروندان به این رویداد، اقدامات امنیتی و قضایی را علیه روزنامه‌نگاران، رسانه‌ها و فعالان رسانه‌ای آغاز کردند.

دفاع از جریان آزاد اطلاعات از طریق منابع خود در استان آذربایجان شرقی مطلع شد که پلیس فتا، ماموران اداره اطلاعات تبریز و مقام‌های دادستانی این شهر از حوالی ساعت ۱۸ عصر روز یکشنبه با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران فعال در این استان تماس گرفته و تاکید کردند: در مورد رویداد سقوط هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی «حق انتشار اخبار و تصاویر اختصاصی را ندارید. اخبار را تنها از منابع رسمی بازنشر کنید.» همچنین شماری از روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای اهل تبریز و اهر از حضور در منطقه وقوع حادثه منع شدند.

هزاران شهروندان ایرانی در شبکه‌های اجتماعی اما با عدم پذیرش روایت حاکمیت از این رویداد، واکنشی عمدتاً همراه با طنز و شادی به خبر احتمالی کشته شدن ابراهیم رئیسی نشان دادند. از حوالی ساعت ۱۹ روز یکشنبه نیز شماری از روزنامه‌نگاران، فعالان رسانه‌ای و کاربران فعال در شبکه‌های اجتماعی از تماس‌های تهدیدآمیز نهادهای امنیتی و قضایی با خود خبر دادند.

هیرش سعیدیان، روزنامه‌نگار اقتصادی، امیرحسین مصلی، سردبیر دوهفته‌نامه آیت ماندگار و محمد معینی، وبلاگ‌نویس، فعالان رسانه‌ای بودند که با انتشار توییت‌های جداگانه از تماس‌های تهدیدآمیز نهادهای امنیتی با خود خبر دادند.

همزمان خبرگزاری میزان با انتشار خبری نوشت: «طی ساعات گذشته و با انتشار اخباری در رابطه با سانحه بالگرد حامل رئیس جمهور برخی افراد رسانه‌ای با تولید محتوا در مورد وقوع این حادثه اخبار کذبی منتشر کردند؛ دادستانی تهران با ورود به این موضوع طی ساعات گذشته به تعدادی از افرادی که تشویش اذهان عمومی کرده بودند تذکر داده است.»

سازمان اطلاعات فراجا (فرماندهی پلیس ایران) نیز با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد: «کلیه صفحات فعالین فضای مجازی تحت رصد پلیس است و با افرادی که با انتشار شایعه سعی در تشویش اذهان عمومی دارند، برخورد خواهد شد.»

از ساعات ۱۹ روز یکشنبه، عملاً جمهوری اسلامی توانست انحصار خبری در ارتباط با سقوط هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی و همراهانش را به دست بگیرد. پس از آن بازنشر اظهارنظر مقام‌های غیرنظامی استان آذربایجان شرقی متوقف شد و به مرور این رسانه‌های جریان اصلی جمهوری اسلامی بودند که تبدیل به منبع اصلی انتشار تمامی اخبار پیرامون این رویداد شدند.

نهایتاً اعلام خبر رسمی کشته‌شدن ابراهیم رئیسی و همراهانش، حوالی ساعت ۵ بامداد روز دوشنبه اعلام شد. ابتدا هلال احمر ایران و خبرگزاری‌های دولتی تصاویر پیدا شدن لاشه هلی‌کوپتر را پخش کردند و سپس صداوسیما، رئیس جمعیت هلال احمر ایران، فرمانده سپاه عاشورای تبریز و سایر رسانه‌های دولتی به مرور خبر رسمی کشته‌شدن ابراهیم رئیسی و همراهانش را تایید کردند.

اما روایت جمهوری اسلامی از سقوط هلی‌کوپتر ابراهیم رئیسی تناقضاتی جدی و ابهاماتی بی‌پاسخ داشت. این ابهامات بر دامنه شایعات پیرامون این رویداد افزود. تردیدها محدود به مخالفان جمهوری اسلامی نبود و طرفداران حاکمیت نیز با دیده تردید به روایت حاکمیت نگرستند.

هر چند صداوسیما و سایر رسانه‌های جریان اصلی جمهوری اسلامی تلاش کردند با مصاحبه با مقام‌های دولتی و نظامی، به ابهامات موجود در روایت جمهوری اسلامی از سقوط هلی‌کوپتر حامل رئیسی و همراهانش پاسخ دهند؛ اما برخی اظهارنظرها بر ابهامات قبلی اضافه کرد.

غلامحسین اسماعیلی، رئیس دفتر ابراهیم رئیسی، یکی از مقام‌هایی بود که با حضور در صداوسیما، گفت که پس از سقوط هلی‌کوپتر چند بار توانسته است با محمدعلی آل‌هاشم تلفنی صحبت کند؛ ادعایی که عصر روز سقوط هلی‌کوپتر تکذیب شده بود. این مقام دولتی اما توضیحی درباره دلایل عدم مکان‌یابی هلی‌کوپتر از طریق تلفن همراه امام جمعه تبریز ارائه نداد.

از زمان انتشار خبر اولیه وقوع «سانحه» برای هلی‌کوپتر حامل رئیس جمهور تا زمان اعلام پیدا شدن لاشه این بالگرد، بیش از ۱۴ ساعت طول کشید. پس از ساعت‌ها ناتوانی جمهوری اسلامی برای یافتن هلی‌کوپتر سقوط کرده، اخباری در رسانه‌های دولتی منتشر شد که «آکینجی»، پهپاد مشهور ترکیه‌ای، توانسته است مکان سقوط را شناسایی و به مقام‌های ایرانی اعلام کند.

پس از انتقادات از جمهوری اسلامی مبنی بر عدم ناتوانی پهپادهای ایرانی برای یافتن لاشه هلی‌کوپتر، به مرور رسانه‌های دولتی اخبار اولیه خود را مبنی بر پیدا کردن لاشه هلی‌کوپتر توسط پهپاد ترکیه‌ای را تکذیب کردند و نهایتاً ستاد کل نیروهای مسلح با انتشار بیانیه‌ای ادعا کرد، مکان هلی‌کوپتر سقوط کرده، توسط پهپادهای ایرانی پیدا شده است.

در روزهای پس از اعلام خبر رسمی کشته‌شدن ابراهیم رئیسی و همراهانش نیز اختلال در اطلاع‌رسانی آزاد پیرامون این رویداد ادامه پیدا کرد.

رئیس پلیس فتا روز یک خرداد (۲۱می) در گفت‌وگو با رسانه‌ها اعلام کرد: «براساس اجرای طرح‌های رصد پیش‌دستانه در ۳۶ ساعت گذشته ۵۵۰ رصد تخصصی از تارنماهای فعال در

فضای مجازی ۸۰ عنوان مجرمانه شناسایی و از این تعداد ۳۵ اقدام عملیاتی شامل تذکر احضار و ارجاع به مرجع قضائی صورت گرفته است.» همزمان مهدی بخشی، دادستان عمومی و انقلاب استان کرمان، نیز در اظهارنظری مشابه گفت: «رصد تخصصی از تارنماهای فعال در فضای مجازی صورت گرفت که ۲۸۸ فعال مجازی و لیبر شناسایی و به ۲۵۴ نفر از آنان تذکر و ارشاد تلفنی داده شد و در خصوص هشت نفر نیز احضار قضایی صورت گرفت.»

همزمان منیژه مودن، مترجم و روزنامه‌نگار حوزه زنان و بین‌الملل، با انتشار توییتی در صفحه کاربری‌اش در ایکس از تشکیل پرونده قضایی علیه خود خبر داد و نوشت: «به دلیل نحوه اطلاع‌رسانی و واکنش به کشته شدن ابراهیم رئیسی، پرونده جدیدی برای من باز شده و به دادسرای فرهنگ و رسانه ارسال شده.» همچنین عالیه مطلب‌زاده، عکاس خبرنگار و زندانی سیاسی سابق، نیز از احضار تلفنی خود به پلیس فتای کرج خبر داد. عالیه مطلب‌زاده در توییت دیگری نیز اعلام کرد که پس از احضار تلفنی به پلیس فتا و به‌رغم عدم ارسال احضاریه کتبی و قانونی، حساب‌های بانکی‌اش مسدود شده است.

دامنه برخوردها قضایی و امنیتی با شهروندانی که اقدام به شادی و رقص، اطلاع‌رسانی و یا شوخی با رویداد سقوط هلی‌کوپتر ابراهیم رئیسی کرده بودند، به زودی از سطح خبرنگاران و رسانه‌ها فراتر رفت و به بازداشت، احضار و تماس تهدیدآمیز با کاربران شبکه‌های اجتماعی، خانواده‌های شهروندان کشته شده در اعتراضات ضد حکومتی و وکلا رسید.

در روزهای پس از اعلام خبر کشته‌شدن ابراهیم رئیسی و همراهانش در سقوط هلی‌کوپتر آنها و همزمان با اختلال گسترده در جریان آزاد اطلاعات در ایران، دستگاه تبلیغاتی جمهوری اسلامی تلاش کرد از مراسم تشییع پیکر کشته‌شدگان، مشروعیتی دوباره برای خود ایجاد کند، تصاویر و ویدئوهای این مراسم به شکل وسیع بازنشر شد و سعی شد

تصویرسازی جدیدی از ابراهیم رئیسی، حسین امیرعبدالهیان، محمدعلی آل هاشم و مالک رحمتی، در اذهان عمومی انجام شود.

۴- گاه‌شمار سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در ماه می

۴-۱- دادستانی تهران علیه شماری از روزنامه‌نگاران اعلام جرم کرد

در پی واکنش‌ها به انتشار گزارشی جدید درباره شیوه جان‌باختن نیکا شاکرمی در جریان اعتراضات زن، زندگی، آزادی در سال ۲۰۲۲، دادستانی تهران علیه دست‌کم چهار روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای اعلام جرم کرد.

مرضیه محمودی، عسل داداش‌لو، هادی کسای‌زاده و محمد پارسی، روزنامه‌نگارانی هستند که پس از بازنشر و انتشار توییت‌هایی درباره نیکا شاکرمی، توسط دادستانی تهران احضار و علیه آنها پرونده قضایی تشکیل شد.

مرضیه محمودی با انتشار توییتی در این ارتباط نوشت: «در دادگاه فرهنگ و رسانه پرونده جدیدی برای من تشکیل شده. نه اتهام مشخص است نه جزئیات.» محمد پارسی نیز با انتشار پیام ارسال‌شده برای او از سوی سامانه اطلاع‌رسانی قوه قضاییه، اعلام کرد که در شعبه ۱۶ بازپرسی دادسرای فرهنگ و رسانه تهران علیه این روزنامه‌نگار پرونده تشکیل شده است. همزمان احسان بداغی، روزنامه‌نگار، با انتشار توییتی از اعلام جرم دادستانی تهران علیه عسل داداش‌لو خبر داد.

به گفته یک منبع آگاه به دفاع از جریان آزاد اطلاعات، دادستانی تهران پس از انتشار یک توییت در ارتباط با نیکا شاکرمی توسط هادی کسای‌زاده علیه او نیز اعلام جرم کرد و پرونده قضایی تشکیل داد.

کسای‌زاده در توییت خود نوشته بود که اسناد منتشر شده در خبرگزاری میزان و ایرنا در فرایند جان‌باختن نیکا شاکرمی، به دلیل وابستگی این رسانه‌ها به دولت و قوه قضائیه نمی‌تواند مستند باشد و باید خبرنگار و رسانه‌های مستقل این اسناد و روایت‌ها را بررسی و منتشر کنند. این توییت ساعتی بعد از صفحه کاربری هادی کسای‌زاده حذف شد.

خبرگزاری قوه قضاییه نیز روز ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ (امی ۲۰۲۴)، در خبری نوشت، دادستانی تهران علیه تعدادی از خبرنگاران و فعالان رسانه‌ای به اتهام «انتشار مطالب کذب، توهین‌آمیز و تبلیغ علیه نظام در فضای مجازی» اعلام جرم کرده است. میزان، علت پیگیرد قضایی روزنامه‌نگاران را مرتبط با «انتشار گزارش جعلی سایت انگلیسی BBC در رابطه با پرونده نیکا شاکرمی» معرفی کرد.

پیش‌تر خبرگزاری بی‌بی‌سی با انتشار گزارشی با عنوان «آخرین نفس نیکا»، روایتی جدید از شیوه «قتل» نیکا شاکرمی، یکی از جان باختگان اعتراضات «زن، زندگی، آزادی» در سال ۱۴۰۱، منتشر کرده بود. این گزارش واکنش‌های فراوانی را در میان شهروندان و اهالی رسانه در ایران در پی داشت.

۲-۴- صبا آذریک، فعال رسانه‌ای، به دو سال زندان محکوم شد

دادگاه تجدید نظر استان تهران، صبا آذریک، فعال رسانه‌ای ساکن تهران را مجموعاً به سه سال زندان، دو سال منع از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی، جزای نقدی و عذرخواهی و اعاده‌حیثیت از شاکیان پرونده محکوم کرد.

خبرگزاری مجلس شورای اسلامی روز ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ (امی ۲۰۲۴) با انتشار این خبر نوشت، صبا آذریک به اتهام «نشر اکاذیب، افترا، هتک حیثیت و تهدید» موضوع شکایت‌های جداگانه از سوی مجلس شورای اسلامی، سیدمحسن دهنوی، عضو هیات رئیسه مجلس یازدهم، زهرا شیخی، نماینده مجلس یازدهم و دو شاکی دیگر (علی‌رضا رزم‌حسینی، وزیر صمت دولت حسن روحانی) محکوم به حبس، جزای نقدی و مجازات‌های تکمیلی شده است.

اتهامات نشر اکاذیب، افترا، هتک حیثیت و تهدید، هرکدام اتهاماتی مجزا هستند که در قوانین مصوب مجازات‌هایی مستقل دارند. در خبر منتشرشده توسط خبرگزاری مجلس،

احکام به تفکیک اتهامات ذکر نشده است. با این وجود این خبرگزاری حکم قابل اجرا در این پرونده را دو سال عنوان کرده است.

صبا آذریک، فعال رسانه‌ای نزدیک جریان اصلاح طلب است. او پیش‌تر سیدمحسن دهنوی را با استناد به یک فایل صوتی متهم به دریافت رشوه کرده بود.

۳-۴- تداوم بازداشت و بلاتکلیفی مصطفی حمدی در بازداشتگاه اطلاعات سنندج

مصطفی حمدی، فعال رسانه‌ای و مدیر گروه تلگرامی «پرسمان»، در چهارمین هفته از زمان دستگیری، کماکان بلاتکلیف در بازداشتگاه اداره اطلاعات سنندج محبوس است.

به گفته یک منبع مطلع، ماموران اداره اطلاعات روز یکشنبه ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ (۷ آوریل ۲۰۲۴)، مصطفی حمدی را در تالار میلاد شهر سقز و بدون ارائه حکم قضایی بازداشت کردند. این فعال رسانه‌ای پس از بازداشت ابتدا به بازداشتگاه اداره اطلاعات سقز و سپس به بازداشتگاه اداره اطلاعات سنندج منتقل شد.

آقای حمدی در چهارمین هفته از زمان بازداشت کماکان بدون امکان داشتن وکیل و محروم از ملاقات با خانواده در بازداشتگاه اطلاعات سنندج محبوس است. کماکان از دلایل بازداشت و اتهامات منتسب شده به مصطفی حمدی اطلاعاتی در دست نیست.

مصطفی حمدی پیش‌تر نیز به دلیل فعالیت‌های رسانه‌ای سابقه برخوردهای قضایی و امنیتی را داشته است. او در مرداد ۱۴۰۰ (آگوست ۲۰۲۱) از سوی دادگاه انقلاب سقز به اتهام «تبلیغ علیه نظام» موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی به هشت ماه و بابت اتهام «توهین به بنیانگذار و رهبر جمهوری اسلامی ایران» موضوع ماده ۵۱۴ قانون مجازات اسلامی به ۱۶ ماه زندان محکوم شده بود.

۴-۴- پویان خوشحال، روزنامه‌نگار، به زندان و جزای نقدی محکوم شد

دادگاه کیفری دو شهرستان لاهیجان، با صدور حکمی غیابی، پویان خوشحال، روزنامه‌نگار، را به ۹۱ روز زندان و هشت میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرد.

بر پایه دادنامه صادرشده از سوی شعبه ۱۰۴ دادگاه کیفری دو لاهیجان، پرونده تشکیل‌شده علیه پویان خوشحال بر اساس گزارش اطلاعات سپاه این شهرستان، علیه این روزنامه‌نگار تشکیل شده است.

سپاه، پویان خوشحال را به «نشر اکاذیب از طریق تحریک و دعوت افراد به ارتکاب اعمال خشونت‌آمیز» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، «تبلیغ علیه نظام» موضوع ماده ۵۰۰ و «اغوا یا تحریک مردم به جنگ و کشتار یکدیگر به قصد برهم زدن امنیت ملی» موضوع ماده ۵۱۲ از این قانون، متهم کرده است.

دادگاه نهایتاً با اشاره محتوای منتشرشده توسط این روزنامه‌نگار در صفحات او در شبکه‌های اجتماعی، پویان خوشحال را به اتهام نشر اکاذیب به ۹۱ روز زندان و هشت میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرده است. این حکم در ۱۴ بهمن ۱۴۰۲ صادرشده و به دلیل سکونت پویان خوشحال در خارج از ایران مورد اعتراض و پیگیری این روزنامه‌نگار قرار نگرفته است.

پویان خوشحال، آبان ۱۳۹۷ و در پی استفاده از کلمه «درگذشت» برای جان‌باختن پیشوای سوم شیعیان، در گزارشش، بازداشت شد. او پس از مدتی ایران ترک کرد. با این وجود به‌رغم سکونت این روزنامه‌نگار خارج از ایران، او مورد پیگرد قضایی قرار گرفته است. طی سال‌های گذشته، ده‌ها روزنامه‌نگار شاغل در رسانه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور، به همین شیوه مورد پیگرد قضایی قرار گرفته و در مواردی خانواده‌های آنها مورد آزار و اذیت هدفمند نهادهای امنیتی جمهوری اسلامی واقع شده‌اند.

۴-۵- شیرین سعیدی، روزنامه‌نگار، به پنج سال زندان محکوم شد

شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران، شیرین سعیدی، خبرنگار اقتصادی و زندانی محبوس در زندان اوین، را به پنج سال زندان محکوم کرد.

به گزارش خبرگزاری حقوق بشری هرانا، قاضی ابوالقاسم صلواتی، رئیس شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران، شیرین سعیدی را به اتهام «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی» موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی به پنج سال زندان محکوم کرده است. به نوشته هرانا، این حکم هفته گذشته علیه خانم سعیدی صادر شده و کماکان از مصادیق اتهامات انتسابی به این روزنامه‌نگار اطلاعی در دست نیست.

شیرین سعیدی، ۲ دی ۱۴۰۲ (۲۳ دسامبر ۲۰۲۳)، پس از احضار به دادرسی بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. هرانا نوشته است که این روزنامه‌نگار پیش از بازداشت مدتی در کشور لبنان سکونت داشت و پس از ورود به ایران احضار شد.

۴-۶- پریسا صالحی در زندان؛ ضابطین قضایی بی‌خبر از زندانی بودن این روزنامه‌نگار

همزمان با تداوم حبس پریسا صالحی در زندان کچوئی کرج، ضابطین قضایی روز ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۸ می ۲۰۲۴)، برای اجرای حکم زندان با به‌همراه داشتن حکم جلب به خانه این روزنامه‌نگار مراجعه کردند.

محمدرضا و پریناز صالحی، برادر و خواهر پریسا صالحی، با انتشار توییت‌های جداگانه اعلام کردند، در شرایطی که خواهر آنها از روز ۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۲۸ آوریل ۲۰۲۴)، در زندان کچوئی دوران حبس پنج‌ماهه خود را سپری می‌کند، ضابطین شعبه ۷ اجرای احکام کرج روز ۱۹ اردیبهشت برای بازداشت این روزنامه‌نگار به خانه او در کرج مراجعه کرده‌اند.

محمدرضا صالحی در این ارتباط نوشته است: «علی‌رغم اینکه توضیح دادیم که او ۱۰ روز است به زندان رفته اما ضمن توهین و تهدید همچنان در پی جلب او و ضبط وسایل شخصی او و اعضای خانواده بودند.» برادر پریسا صالحی در ادامه رشته توییت خود پرسیده است: «آیا کوچکترین هماهنگی در سیستم قضایی و اداری کشور وجود دارد؟ چرا باید برای جلب روزنامه‌نگاری که ۱۰ روز پیش خود را برای اجرای حکم معرفی کرده و هم‌اکنون در زندان است چنین لشکرکشی به منزل شخصی‌اش شود و با اعصاب اعضای خانواده این چنین بازی کنند؟»

پریسا صالحی، روزنامه‌نگار ساکن کرج و دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته اقتصاد در دانشگاه تهران است. دادگاه تجدید نظر استان البرز این روزنامه‌نگار را همزمان با تایید مجازات‌های تکمیلی صادر شده در دادگاه بدوی، به پنج ماه زندان محکوم کرده است.

پیش‌تر شعبه اول دادگاه انقلاب کرج به ریاست «موسی آصف‌الحسینی»، پریسا صالحی را به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال حبس، دو سال ممنوعیت خروج از کشور، دو سال ممنوعیت فعالیت در فضای مجازی و دو سال تبعید به زنجان محکوم کرده بود.

۷-۴- با پذیرش اعاده دادرسی، اجرای حکم ارسال رسولی، روزنامه‌نگار، متوقف شد

در پی پذیرش درخواست اعاده دادرسی پرونده ارسال رسولی عمارلویی در دیوان عالی کشور، اجرای حکم این روزنامه‌نگار که پیش‌تر تبدیل به رأی باز شده بود، متوقف شد.

ارسلان رسولی عمارلویی، روز ۲۴ ژانویه ۲۰۲۴ (۴ بهمن ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه اجرای احکام دادگاه انقلاب تنکابن، بازداشت و به زندان نوشهر منتقل شد. در پی درخواست «محمدصادق اکبری»، رئیس کل دادگستری مازندران، حکم شش ماه حبس این روزنامه‌نگار به رأی باز تبدیل و او پس از آزادی از زندان در ساعات اداری ملزم به مراجعه به

مزرعه کار زندانیان کلاردشت شد. اکنون در پی پذیرش درخواست اعاده دادرسی پرونده این روزنامه‌نگار در دیوان عالی کشور، اجرای حکم او متوقف شده است.

پیش‌تر دادگاه انقلاب تنکابن، ارسال رسولی را به اتهام «توهین به رهبری» موضوع ماده ۵۱۴ قانون مجازات اسلامی، به شش ماه حبس محکوم کرده بود. این پرونده به دلیل بازنشر یادداشت‌های «مهدی نصیری»، مدیر مسئول سابق روزنامه کیهان، توسط ارسال رسولی عمارلویی علیه این روزنامه‌نگار گشوده شده بود.

۸-۴- دادگاه مطبوعات؛ جلسه دادرسی نگرش امروز و مامن نیوز برگزار شد

هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، با بررسی شکایت‌های انجام شده از پایگاه خبری نگرش امروز و هفته‌نامه مامن نیوز، مدیران مسئول این دو رسانه را مجرم شناختند.

اکبر نصراللهی، سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، با اعلام این خبر در گفت‌وگو با ایسنا، اعلام کرد، اتهام حامد موسوی‌فرد، مدیر مسئول پایگاه خبری نگرش امروز و داوود محمدی، مدیر مسئول هفته‌نامه مامن نیوز «نشر اکاذیب» بوده است.

به گفته نصراللهی: رای دادگاه رسیدگی به پرونده اتهام‌های مدیران مسئول هفته‌نامه مامن نیوز و مدیر مسئول پایگاه خبری نگرش امروز که به ریاست قاضی کریمی در شعبه ۹ دادگاه کیفری یک برگزار شد، متعاقباً صادر خواهد شد.

پیش‌تر شعبه ۵۱ دیوان عالی کشور حکم محکومیت صادرشده علیه حامد موسوی‌فرد را نقض و پرونده را برای بررسی مجدد به شعبه هم‌عرض ارسال کرده بود. بر اساس دادنامه صادرشده توسط شعبه سه دادگاه کیفری یک تهران، مصداق صدور حکم علیه مدیر مسئول نگرش امروز انتشار گزارشی در این وبسایت با عنوان «مدیر عامل خوزستان

می‌رود؟» بود؛ گزارشی که با استناد به تغییرات منتشرشده در روزنامه رسمی در دی ۱۴۰۰، مبنی بر صدور مجوز امضا برای یکی از اعضای هیات مدیره و معاون مالی در نبود مدیر عامل، تحلیل کرده بود که این رویداد می‌تواند به معنای پایان دوران مدیرعاملی امین ابراهیمی بر فولاد خوزستان باشد.

۹-۴- دادگاه تجدید نظر درخواست آزادی مشروط ویدا ربانی را رد کرد

دادگاه تجدیدنظر استان تهران، درخواست آزادی مشروط ویدا ربانی، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی محبوس در زندان اوین، را رد کرد.

پرتو برهان‌پور، وکیل ویدا ربانی، با انتشار توییتی با اعلام این خبر نوشت، درخواست آزادی مشروط موکلش در شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران و به دلیل «لزوم حفظ نظم عمومی و به منظور اصلاح و تنبیه لازم اینگونه از مجرمین» رد شده است.

ویدا ربانی روزنامه‌نگار و فعال سیاسی محبوس در زندان اوین است. او روز ۲۴ سپتامبر ۲۰۲۲ (۲ مهر ۱۴۰۱)، همزمان با تداوم اعتراضات زن، زندگی، آزادی در این سال، در تهران بازداشت شد. او در این پرونده توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری، از بابت اتهام «اجتماع و تبانی برای امنیت کشور»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به پنج سال حبس و به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ از این قانون، به ۱۵ ماه حبس محکوم شد. این حکم با صدور بخشنامه «عفو و کاهش مجازات عمومی» در بهمن ۱۴۰۱، مشمول این بخشنامه قرار گرفت.

ویدا ربانی، محکومیتی دیگر نیز در ارتباط با اعتراض به شلیک سپاه پاسداران به هواپیمای PS752 دارد. جولای ۲۰۲۲ (مرداد ۱۴۰۱)، شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران، این روزنامه‌نگار را از بابت اتهام «توهین به مقدسات»، موضوع ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی، به پنج سال، به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد ارتکاب جرم علیه امنیت کشور»،

موضوع ماده ۶۱۰ از این قانون، به چهار سال، از بابت اتهام «فعالیت تبلیغی علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هشت ماه و به اتهام «اخلال در نظم عمومی»، موضوع ماده ۶۱۸ از این قانون، به هشت ماه حبس محکوم کرد. دادگاه دو سال از حکم قابل اجرا در این پرونده را تعلیق کرد.

همچنین دادگاه ویدا ربانی را تا پنج سال از فعالیت حرفه‌ای اعم از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی و فعالیت سیاسی محروم کرد. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی و بر پایه تعلیق شدن دو سال از حکم زندان قابل اجرا در این پرونده، سه سال از حکم زندان صادرشده علیه ویدا ربانی قابل اجرا خواهد بود.

۱۰-۴- جلسه دادگاه امید فراغت، روزنامه‌نگار، برگزار شد

جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات امید فراغت، روزنامه‌نگار ساکن کرج، روز ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۳ می ۲۰۲۴)، در شعبه اول دادگاه انقلاب یک این شهرستان برگزار شد.

امید فراغت با انتشار ویدئویی اعلام کرد که دادگاه او را به «تبلیغ علیه نظام» موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، متهم کرده است. این روزنامه‌نگار در این ویدئو با اشاره به مصادیق اتهام منتسب شده به او گفت، عکسی در صفحه اول کیفرخواست به‌عنوان مصداق تبلیغ علیه نظام قرار داده شده بود که «متعلق به من نبود»؛ تصویری که از یک تجمع گرفته شده بود. فراغت در ادامه ویدئو تایید کرد که این تصویر می‌تواند شائبه «پرونده‌سازی» علیه او را ایجاد کند.

امید فراغت، روزنامه‌نگار ساکن کرج است. او روز شنبه ۱۲ اسفند ۱۴۰۲ (۲ مارس ۲۰۲۴)، پس از احضار تلفنی به شعبه ۷ بازپرسی دادرسی عمومی و انقلاب کرج و حضور او در این نهاد، بازداشت، تهدید و پس از ساعتی با تودیع قرار وثیقه آزاد شد.

بازپرس پرونده همچنین با صدور قرار «نظارت قضایی»، امید فراغت را به دو سال منع فعالیت در فضای مجازی محکوم کرد. این قرار فراقضایی درحالی صادر شد که اساساً دادسرا و بازپرس وظیفه تعیین مجازات ندارد و بر پایه قوانین مصوب در ایران نمی‌توان از قرار نظارت قضایی به عنوان مجازات استفاده کرد.

۱۱-۴- هادی کساییزاده، روزنامه‌نگار، به سه ماه حبس تعلیقی محکوم شد

هادی کساییزاده، روزنامه‌نگار و مدیر مسئول ماهنامه میدان آزادی، به سه ماه زندان محکوم شد. این حکم به مدت دو سال تعلیق شده است.

به گفته یک منبع مطلع، دادگاه کیفری دو تهران، هادی کساییزاده را به اتهام «نشر اکاذیب» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به سه ماه حبس تعلیقی محکوم کرده است. این پرونده در پی انتشار توییتی توسط هادی کساییزاده در ارتباط پرونده قضایی «رضا ثقفی»، مدیر سابق اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی گیلان، علیه او تشکیل شده بود. رضا ثقفی پس از افشای ویدئوی رابطه جنسی او با یک مرد، از کار برکنار شد. کساییزاده در توییتی نوشته بود که «پرونده گشوده‌شده علیه رضا ثقفی مختومه شده و او سر کار خود بازگشته است.»

هادی کساییزاده همچنین روز یکشنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۲ می ۲۰۲۴)، به دادسرای مقدس تهران (اوین) احضار شد. دادستانی تهران هفته گذشته پس از انتشار یک توییت توسط هادی کساییزاده در ارتباط با «نیکا شاکرمی»، علیه این او اعلام جرم کرده بود.

کساییزاده در توییت خود نوشته بود که اسناد منتشر شده در خبرگزاری میزان و ایرنا در فرایند جان‌باختن نیکا شاکرمی، به دلیل وابستگی این رسانه‌ها به دولت و قوه قضائیه نمی‌تواند مستند باشد و باید خبرنگار و رسانه‌های مستقل این اسناد و روایت‌ها را بررسی و منتشر کنند. این توییت ساعتی بعد از صفحه کاربری هادی کساییزاده حذف شد.

۱۲-۴- مصطفی حمدی، فعال رسانه‌ای، پس از تودیع وثیقه آزاد شد

مصطفی حمدی، فعال رسانه‌ای و مدیر کانال تلگرامی «پرسمان»، روز ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۱می ۲۰۲۴)، پس از تحمل بیش از یک ماه بازداشت، با تودیع وثیقه آزاد شد.

وبسایت ایران‌وایر با اعلام این خبر نوشت، مصطفی حمدی با تودیع قرار وثیقه ۴۰۰ میلیون تومانی آزاد شده است. پیش‌تر یک منبع آگاه به «دفاع از جریان آزاد اطلاعات» (DeFFI)، گفته بود، نیروهای امنیتی روز یکشنبه ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ (۷ آوریل ۲۰۲۴)، مصطفی حمدی را در تالار میلاد شهر سقز و بدون ارائه حکم قضایی بازداشت کردند. این فعال رسانه‌ای پس از بازداشت ابتدا به بازداشتگاه اداره اطلاعات سقز و سپس به بازداشتگاه اداره اطلاعات سنندج منتقل شد. او در مدت بازداشت از دسترسی به وکیل و ملاقات با خانواده محروم بوده است.

مصطفی حمدی پیش‌تر نیز به دلیل فعالیت‌های رسانه‌ای سابقه برخوردهای قضایی و امنیتی را داشته است. او در مرداد ۱۴۰۰ (آگوست ۲۰۲۱) از سوی دادگاه انقلاب سقز به اتهام «تبلیغ علیه نظام» موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی به هشت ماه و بابت اتهام «توهین به بنیانگذار و رهبر جمهوری اسلامی ایران» موضوع ماده ۵۱۴ قانون مجازات اسلامی به ۱۶ ماه زندان محکوم شده بود.

۱۳-۴- قوه قضاییه مدعی بازداشت مهدی افشارنیک، روزنامه‌نگار، با اتهامات امنیتی شد

اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضاییه، روز ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۵می ۲۰۲۴)، در نشست خبری این نهاد با رسانه‌ها، بار دیگر مدعی شد، مهدی افشارنیک، مستندساز و روزنامه‌نگار محبوس در زندان اوین، با اتهامات امنیتی بازداشت شده است.

این سومین اظهارنظر مشابه قوه قضاییه جمهوری اسلامی درباره دلایل بازداشت مهدی افشارنیک از زمان دستگیری این روزنامه‌نگار است. سخنگوی قوه قضائیه روز چهارشنبه در نشست خبری این نهاد با رسانه‌ها در پاسخ به سوال یک خبرنگار بار دیگر ادعا کرد: «در خصوص نام‌برده (مهدی افشارنیک) اتهامات مطرح‌شده هیچ ارتباطی با وظایف خبرنگاری و شغل وی ندارد» و «اتهاماتی که متوجه ایشان است اتهامات امنیتی است.»

اصغر جهانگیر در این نشست خبری توضیحی درباره دلایل بازداشت و اتهامات منتسب‌شده به مهدی افشارنیک نداد. پیش‌تر خبرگزاری قوه قضاییه، میزان، نیز با انتشار خبری کوتاه و بدون نام بردن از مهدی افشارنیک، اعلام کرده بود، بازداشت این روزنامه‌نگار ارتباطی به حرفه روزنامه‌نگاری ندارد. این در حالی است که در بسیاری از پرونده‌های تشکیل شده علیه روزنامه‌نگاران، اساساً اشاره مستقیمی به اتهامات مرتبط با حرفه روزنامه‌نگاری نمی‌شود و اتهامات مبهم و در بسیاری از پرونده‌ها فاقد مصادیق مجرمانه است.

مهدی افشارنیک، مستندساز و روزنامه‌نگار ساکن تهران است. او روز سه‌شنبه ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۱ بهمن ۱۴۰۲)، در خانه‌اش در بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار در شرایطی وارد چهارمین ماه از زمان بازداشت شده است که چند روز قبل همسر او، شهلا صفی‌پور، با انتشار توییتی از تمدید قرار بازداشت مهدی افشارنیک خبر داد.

پیش‌تر یک منبع آگاه به دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI) گفته بود، با مداخله مستقیم بازجویان و علی صالحی، دادستان تهران، بازپرس پرونده از پذیرش وثیقه خودداری و با صدور قرار آزادی مهدی افشارنیک مخالفت می‌کند.

مهدی افشارنیک، از زمان بازداشت، از دسترسی به وکیل محرم بوده، ماه‌ها از ملاقات این روزنامه‌نگار با خانواده ممانعت شده، دسترسی به خدمات پزشکی موثر نداشته و تحت

فشار برای پذیرش اتهاماتی بوده است که به گفته منابع آگاه ارتباطی با این روزنامه‌نگار ندارد؛ اتهاماتی که مصادیق و شواهدی علیه او نیز موجود نیست.

۱۴-۴- سه شکل مطبوعاتی در اعتراض به استاندار هرمزگان بیانیه دادند

در پی تشدید فشار بر روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در استان هرمزگان، سه شکل رسانه‌ای روز چهارشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۵امی ۲۰۲۴)، در اعتراض به آنچه «عملکرد منفی» مهدی دوستی، استاندار، معرفی کردند، با انتشار بیانیه‌ای مشترک خواستار تغییر رویه‌ها در برخورد با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران هرمزگانی شدند.

یکی از روزنامه‌نگاران هرمزگانی به دفاع از جریان آزاد اطلاعات (DeFFI) درباره دلایل صدور این بیانیه گفت: «پس از اقدام مهدی دوستی در ثبت شکایت‌های متعدد علیه روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها و همچنین مطرح کردن طرحی در شورای تامین هرمزگان برای تشدید فشارهای قضایی و اقتصادی علیه رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران این استان، سه شکل صنفی رسانه‌ای تصمیم به صدور بیانیه در اعتراض به عملکرد استاندار گرفتند.»

در بخشی از این بیانیه که نسخه‌ای از آن برای «دِفای» ارسال شده، عدم تعامل عالی‌ترین نهاد دولت در هرمزگان و دستگاه‌های دولتی با رسانه‌ها را ناشی از «عدم شناخت صحیح از نقش و رسالت رسانه‌ها و فعالان این حوزه» معرفی و نوشته است: «ترس از رسانه‌ها سد راه پیشرفت هرمزگان است.»

انجمن صنفی روزنامه‌نگاران هرمزگان، خانه مطبوعات و رسانه‌های هرمزگان و انجمن کارفرمایی مطبوعات هرمزگان، در این بیانیه مشترک خطاب به مهدی دوستی نوشته‌اند: «مصیبت اینجاست که بجای بهره‌گیری از ظرفیت عظیم هرمزگانی‌ها در عرصه‌های مختلف به ویژه در حوزه فرهنگ و رسانه، راه سرپوش گذاشتن بر ضعف‌های مدیریتی و ناتوانی در عملکرد را کنار گذاشتن رسانه‌های محلی، فعالان مطبوعاتی مستقل و منتقدان مشفق

انتخاب کرده‌اید.» این سه تشکل مطبوعاتی تاکید کرده‌اند: «تشکیل باند محفلی رسانه، دعوت از خبرنگاران بیگانه با جغرافیا، فرهنگ، آداب و رسوم مردم هرمزگان شاید در کوتاه مدت چونان مسکن عمل کند اما یقین بدانید این اقدامات هرگز چراغ نقد عملکردها را خاموش نخواهد کرد.»

مهدی دوستی، مهره ۱۴۰۰ به‌عنوان استاندار هرمزگان انتخاب شد. او همزمان با تقابل جدی با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران منتقد در این استان، به گفته یک روزنامه‌نگار هرمزگانی اخیراً اقدام به ثبت شکایت از «رسانه تجارت جنوب و سرپرست خبرگزاری ایلنا در هرمزگان و خبرگزاری بازار» کرده است.

۱۵-۴- صدور قرار منع تعقیب برای حسن عباسی در دادسرای بندرعباس

در پرونده پرسش پیرامون منابع مالی تبلیغات نامزدهای انتخابات مجلس شورای اسلامی، شعبه اول بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب بندرعباس، برای حسن عباسی، روزنامه‌نگار و مدیر مسئول وبسایت اشکان‌نیوز، قرار منع تعقیب صادر کرد.

بر پایه دادنامه صادرشده از سوی شعبه اول بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب بندرعباس، حسن عباسی در این پرونده به «اخلال در امر انتخابات و انتشار محتوا علیه نامزدهای انتخاباتی در انتخابات مجلس شورای اسلامی» متهم شده بود.

حسن عباسی پیش‌تر با اعلام خبر احضار به دادسرا، در صفحه کاربری‌اش در ایکس نوشته بود که او به دلیل «پرسیدن سوال پیرامون منابع مالی تبلیغات انتخاباتی نامزدها» احضار شده است.

حسن عباسی، روزنامه‌نگار و مدیر مسئول وبسایت خبری-تحلیلی اشکان‌نیوز است. او پیش‌تر نیز به دلیل فعالیت‌های رسانه‌ای سابقه برخوردهای قضایی و امنیتی را داشته است. از ابتدای سال ۲۰۲۴ میلادی، حسن عباسی دست‌کم دوبار به نهادهای قضایی

احضار، یکبار بازداشت و در آخرین پرونده مطبوعاتی قرار منع تعقیب له او صادر شده است.

۱۶-۴- مهدی افشارنیک با تودیع قرار وثیقه از زندان اوین آزاد شد

مهدی افشارنیک، روزنامه‌نگار و مستندساز - که روز ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۰ بهمن ۱۴۰۲) در خانه‌اش در تهران بازداشت و به زندان اوین منتقل شده بود - روز ۲۹ اردیبهشت (۱۸ می) با تودیع قرار وثیقه از زندان اوین آزاد شد.

روزنامه اعتماد در وبسایت‌اش با اعلام این خبر نوشت، مهدی افشارنیک امروز با تودیع قرار وثیقه پنج میلیارد تومانی و تا پایان مراحل دادرسی پرونده از زندان اوین آزاد شد.

کماکان از اتهامات انتسابی به این روزنامه‌نگار اطلاعاتی در دست نیست. پیش‌تر سخنگوی قوه قضاییه مدعی شده بود که مهدی افشارنیک با اتهامات امنیتی بازداشت شده است.

مهدی افشارنیک، مستندساز و روزنامه‌نگار ساکن تهران است. او روز سه‌شنبه ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۱ بهمن ۱۴۰۲)، در خانه‌اش بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار در شرایطی بیش از سه ماه بازداشت موقت را در زندان اوین سپری کرد که از زمان بازداشت، از دسترسی به وکیل محرم بود، ماه‌ها از ملاقات این روزنامه‌نگار با خانواده‌اش ممانعت شد، دسترسی به خدمات پزشکی موثر نداشت و تحت فشار برای پذیرش اتهاماتی بود که به گفته منابع آگاه ارتباطی با این روزنامه‌نگار نداشت؛ اتهاماتی که مصادیق و شواهدی علیه او نیز موجود نبود.

۱۷-۴- شکایت استاندار هرمزگان از روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها ادامه دارد

در ادامه تشدید فشار بر روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در استان هرمزگان، مهدی دوستی، استاندار، از حسن عباسی، روزنامه‌نگار و مدیر مسئول وبسایت اشکان‌نیوز، به دلیل انتقاد از عملکرد این مقام دولتی، شکایت کرد.

حسن عباسی با انتشار تصویر ابلاغیه‌ای که در سامانه ثنای این روزنامه‌نگار ثبت شده است، خبر داد که استاندار هرمزگان از او به دلیل انتقاد از ناکارآمدی این مقام دولتی، شکایت کرده است. حسن عباسی در این پرونده به «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی»، «اخلال در نظم و آسایش عمومی»، «افترا» و «توهین به مقامات و مامورین» دولتی متهم شده است.

روز چهارشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۵می ۲۰۲۴) نیز در پی تشدید فشارهای امنیتی و قضایی بر روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در استان هرمزگان، سه تشکل رسانه‌ای در اعتراض به آنچه «عملکرد منفی» مهدی دوستی معرفی کردند، با انتشار بیانیه‌ای مشترک خواستار تغییر رویه‌ها در برخورد با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران هرمزگانی شده بودند. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران هرمزگان، خانه مطبوعات و رسانه‌های هرمزگان و انجمن کارفرمایی مطبوعات هرمزگان، امضاکنندگان این بیانیه بودند.

مهدی دوستی، مهره ۱۴۰۰ به‌عنوان استاندار هرمزگان انتخاب شد. او همزمان با تقابل جدی با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران منتقد در این استان، به گفته یک روزنامه‌نگار هرمزگانی اخیراً اقدام به ثبت شکایت از «رسانه تجارت جنوب و سرپرست خبرگزاری ایلنا در هرمزگان و خبرگزاری بازار» کرده است.

۱۸-۴- ابراهیم رشیدی، روزنامه‌نگار، به دادسرای مشکین‌شهر احضار شد

شعبه اول دادیاری دادسرای مشکین‌شهر، ابراهیم رشیدی (ساوالان)، روزنامه‌نگار و پژوهشگر ساکن این شهرستان را به این نهاد احضار کرد.

بر اساس احضاریه منتشرشده از سوی ابراهیم رشیدی، «هادی جلیل‌زاده»، دادیار شعبه اول دادسرای عمومی و انقلاب مشکین‌شهر، این روزنامه‌نگار را برای «اخذ آخرین دفاع» و به اتهام «نشر اکاذیب» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، احضار کرده است.

ابراهیم رشیدی، روزنامه‌نگار و پژوهشگر ساکن مشکین‌شهر است. او روز ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ (۹ دی ۱۴۰۲)، در خانه پدری‌اش در روستای «میرکندی» شهرستان مشکین‌شهر بازداشت شد. ماموران اداره اطلاعات، این روزنامه‌نگار را بدون ارائه حکم قضایی بازداشت کردند و پس از انتقال به دادسرای عمومی و انقلاب این شهر، او را به بازداشتگاه اداره اطلاعات اردبیل منتقل کردند.

آقای رشیدی پس از تحمل بیش از دو هفته حبس در سلول انفرادی بازداشتگاه اداره اطلاعات اردبیل، به زندان مرکزی این شهر منتقل شد. طی مدت بازداشت این روزنامه‌نگار در بازداشتگاه، او از داشتن وکیل و امکان ملاقات با خانواده محروم بود.

روز ۱۵ ژانویه ۲۰۲۴ (۲۵ دی ۱۴۰۲)، ماموران زندان اردبیل در بدو ورود این روزنامه‌نگار به این زندان، در اقدامی که از مصادیق شکنجه روانی است، موهای سر ابراهیم رشیدی را تراشیدند.

ابراهیم رشیدی، روز ۲۷ ژانویه ۲۰۲۴ (۷ بهمن ۱۴۰۲)، از زندان اردبیل به زندان مشکین‌شهر منتقل و نهایتاً روز ۲۲ فوریه ۲۰۲۴ (۳ اسفند ۱۴۰۲)، پس از تحمل ۵۴ روز بازداشت موقت، از زندان مشکین‌شهر آزاد شد.

۱۹-۴- بازداشت موقت حسن عباسی، روزنامه‌نگار، در بندرعباس

در پی شکایت استاندار هرمزگان از حسن عباسی، ضابطین قضایی، روز اول خرداد ۱۴۰۳ (۲۱ می ۲۰۲۴)، این روزنامه‌نگار را بازداشت کردند. حسن عباسی پس از انتقال به دادسرا به قید ضمانت آزاد شد.

حسن عباسی با انتشار این خبر در صفحه کاربری‌اش در ایکس نوشت، بازداشت او بدون ابلاغیه قبلی انجام شده و او پس انتقال به شعبه ۱۱ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب بندرعباس، با ضمانت دو نفر آزاد شده است.

حسن عباسی در شرایطی روز سه‌شنبه با شکایت مهدی دوستی، استاندار هرمزگان، بازداشت موقت را تجربه کرد که پیش‌تر به دلیل شکایت این مقام دولتی، پرونده‌ای قضایی علیه حسن عباسی در دادسرای فرهنگ و رسانه در تهران گشوده شده بود.

حسن عباسی پیش‌تر خبر داده بود که استاندار هرمزگان از او به دلیل انتقاد از ناکارآمدی این مقام دولتی، شکایت کرده است. حسن عباسی در این پرونده به «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی»، «اخلال در نظم و آسایش عمومی»، «افترا» و «توهین به مقامات و مامورین» دولتی متهم شده بود.

۲۰-۴- پنج فعال رسانه‌ای توسط اداره اطلاعات اشنویه بازداشت شدند

پنج فعال رسانه‌ای روز ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۲۰ می ۲۰۲۴)، پس از احضار به ستاد خبری اداره اطلاعات اشنویه و حضور این شهروندان در این نهاد، بازداشت شدند.

به گزارش حقوق بشر کردستان، هژار محمودی اهل پیرانشهر و مدیر صفحه اینستاگرام «شنویه‌که‌م» به همراه چهار فعال رسانه‌ای اهل اشنویه و همکار این صفحه به نام‌های دلشاد شاداب، عکاس، باسط قادرزاده، گوینده، ظاهر حاجی‌پور، گوینده و سمیع محمودی

اقدام، مدرس زبان گُردی، پس از احضار به ستاد خبری اداره اطلاعات اشنویه بازداشت و به مکانی نامعلوم منتقل شدند.

پس از بازداشت این فعالان رسانه‌ای صفحه اینستاگرام «شنویه‌کهم» از دسترس خارج شد. کماکان از اتهامات انتسابی به این فعالان رسانه‌ای اطلاعی در دست نیست.

۲۱-۴- مدیر منطقه‌ای آب کلاله از سه رسانه منتقد شکایت کرد

در پی انتقاد شماری از فعالان رسانه‌ای نسبت به ناکارآمدی مقام‌های دولتی در تامین آب شرب شهروندان در کلاله در استان گلستان، احمد پارسایی‌راد، مدیر منطقه‌ای آب کلاله، دست‌کم از سه فعال رسانه‌ای منتقد شکایت کرد.

بر اساس گزارش رسیده به «دفاع از جریان آزاد اطلاعات» (DeFFI)، احمد پارسایی‌راد، مدیر منطقه‌ای آب کلاله، دست‌کم از مجید محمدی، محمدرضا حیدری و علی ملکان، مدیران رسانه‌های «کلاله»، «صدای جوان» و «کلاله شهر من» که به پوشش اخبار این شهرستان و استان گلستان می‌پردازند، به دلیل انتقاد از قطعی مکرر آب شهری در کلاله و ناتوانی مسئولان دولتی در تامین آب شرب شهروندان، شکایت کرد.

احمد پارسایی‌راد که از زمان انتصاب به مدیریت منطقه‌ای آب کلاله، بارها وارد تنش با رسانه‌ها و خبرنگاران منتقد شده است، در شکایت اخیر خود از سه فعال رسانه‌ای، آنها را متهم به «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی» کرده است.

کلاله شهرستانی واقع در استان گلستان است. طی سال‌های گذشته، تنش آبی در این شهرستان رو به وخامت گذاشته است. به‌ویژه در تابستان، شهروندان کلاله‌ای و شمار زیادی از روستاهای این شهرستان ساعت‌های طولانی قطعی آب شرب را تجربه می‌کنند. به‌رغم وعده‌های متعدد مقام‌های دولتی برای حل مشکل تنش آبی در کلاله، این معضل کماکان در این شهرستان ادامه دارد.

۲۲-۴- محکومیت مریم شکرانی، روزنامه‌نگار، در دادگاه تجدید نظر نقض شد

شعبه ۶۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران، حکم صادرشده در دادگاه بدوی علیه مریم شکرانی را نقض و این روزنامه‌نگار را از اتهام انتسابی تبرئه کرد. خانم شکرانی به دلیل انتشار توییتی درباره آرمیتا گراوند، به جزای نقدی محکوم شده بود.

رضا شفاخواه، وکیل مریم شکرانی، روز ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۹ می ۲۰۲۴)، با انتشار این خبر در صفحه ایکس خود نوشت، دادگاه تجدید نظر حکم صادرشده علیه موکلش را نقض و او را از اتهامات انتسابی تبرئه کرده است.

پیش‌تر شعبه ۱۰۵۸ دادگاه کیفری دو تهران ویژه کارکنان دولت، مریم شکرانی را به اتهام «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به شش میلیون جزای نقدی محکوم کرده بود. به نوشته رضا شفاخواه، این حکم به دلیل نوشتن توییت «نگذاشتند از کودک وطن‌مان بنویسم» توسط مریم شکرانی درباره حادثه جان‌باختن «آرمیتا گراوند» علیه این روزنامه‌نگار صادرشده بود.

آرمیتا گراوند، دانش‌آموز ساکن تهران بود که روز یک اکتبر ۲۰۲۳ (۹ مهر ۱۴۰۲)، در پی حادثه‌ای در متروی این شهر ابتدا به کما رفت و ۲۸ روز بعد رسانه‌های جمهوری اسلامی از «درگذشت» او خبر دادند. رسانه‌ها و مقام‌های جمهوری اسلامی در حالی عامل جان‌باختن آرمیتا گراوند را «برخورد سر به سکوی مترو در پی افت فشار خون» معرفی کردند که شماری از رسانه‌ها مانند گاردین، رادیو فردا و ایران‌وایر به نقل از شاهدان عینی عامل برخورد سر آرمیتا گراوند به سکوی مترو را درگیری فیزیکی یک مامور «حجاب‌بان» با این کودک به دلیل عدم رعایت حجاب اجباری عنوان کردند.

در پی این رویداد شماری از روزنامه‌نگاران به دلیل انتشار توییت‌هایی در این ارتباط به محاکم قضایی احضار شدند. در دادگاه‌های برگزارشده علیه این روزنامه‌نگاران دست‌کم سه

روزنامه‌نگار به نام‌های مریم شکرانی، زینب رحیمی و سارا معصومی در پرونده‌هایی جداگانه و با اتهاماتی مشابه، به حبس، جزای نقدی و محرومیت از حرفه روزنامه‌نگاری محکوم شدند.

۲۳-۴- پیگرد قضایی و امنیتی روزنامه‌نگاران در پی سقوط بالگرد حامل ابراهیم رئیسی

در ادامه برخوردهای قضایی و امنیتی با روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها پس از کشته شدن ابراهیم رئیسی و همراهانش در «حادثه» سقوط هلی‌کوپتر، پلیس فتای شهرستان کرج، عالیه مطلب‌زاده، عکاس خبری و زندانی سیاسی سابق، را به این نهاد احضار کرد.

عالیه مطلب‌زاده با انتشار این خبر در صفحه کاربری‌اش در ایکس، احضار تلفنی به پلیس فتا را «غیر قانونی» معرفی کرد و نوشت: «تماس‌گیرنده گفت باید تا ظهر به این مرکز مراجعه کنم. آن هم در روزی که تعطیل رسمی است و احضار به کرج که خارج از محدوده زندگی من یعنی تهران است. وقتی نپذیرفتم گفتند فردا مراجعه کن. با این استدلال من که باید به ثنا ابلاغیه بفرستید، گفتند الان و تلفنی ابلاغ کردیم و اگر نیایی عواقبش با خودت.»

عالیه مطلب‌زاده در توییت دیگری نیز اعلام کرد که پس از احضار تلفنی به پلیس فتا و به‌رغم عدم ارسال احضاریه کتبی و قانونی، حساب‌های بانکی‌اش مسدود شده است.

روز گذشته نیز منیژه موذن، مترجم و روزنامه‌نگار حوزه زنان و بین‌الملل، نیز از تشکیل پرونده علیه خود «به دلیل نحوه اطلاع‌رسانی و واکنش به کشته شدن ابراهیم رئیسی» خبر داده بود.

هیرش سعیدیان، روزنامه‌نگار اقتصادی، امیرحسین مصلی، سردبیر دوهفته‌نامه آیت ماندگار و محمد معینی، وبلاگ‌نویس، نیز فعالان رسانه‌ای دیگری بودند که با انتشار توییت‌های جداگانه از تماس‌های تهدیدآمیز نهادهای امنیتی با خود خبر دادند.

همچنین دفاع از جریان آزاد اطلاعات از طریق منابع خود در استان آذربایجان شرقی مطلع شد که پلیس فتا، ماموران اداره اطلاعات تبریز و مقام‌های دادستانی این شهر از حوالی ساعت ۱۸ عصر روز یکشنبه با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران فعال در این استان تماس گرفته و تاکید کردند: در مورد رویداد سقوط هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی «حق انتشار اخبار و تصاویر اختصاصی را ندارید. اخبار را تنها از منابع رسمی بازنشر کنید.» همچنین شماری از روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای اهل تبریز و اهر از حضور در منطقه وقوع حادثه منع شدند.

از ساعات ابتدایی انتشار خبر وقوع «سانحه» برای هلی‌کوپتر حامل ابراهیم رئیسی و همراهانش، جمهوری اسلامی موجی جدید از برخوردهای قضایی و امنیتی با روزنامه‌نگاران و اهالی رسانه را آغاز کرد. دامنه برخوردها قضایی و امنیتی به زودی از سطح خبرنگاران و رسانه‌ها فراتر رفت و به بازداشت، احضار و تماس تهدیدآمیز با کاربران شبکه‌های اجتماعی، خانواده‌های شهروندان کشته شده در اعتراضات ضد حکومتی و وکلا رسید.

۲۴-۴- پس از ۲۲ روز؛ دیده‌بان ایران رفع فیلتر شد

وبسایت خبری-تحلیلی دیده‌بان ایران که روز ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۳۰ آوریل ۲۰۲۴)، فیلتر و از دسترس مخاطبان خارج شده بود، پس از ۲۲ روز بار دیگر فعالیت خود را از سر گرفت.

سعید سیف، مدیر مسئول دیده‌بان ایران، با انتشار توییتی در صفحه کاربری‌اش در ایکس، نوشت: «امروز بعد از ۲۲ روز سایت دیدبان ایران رفع فیلتر شد.» آقای سیف در این توییت با انتقاد از عدم حمایت انجمن صنفی روزنامه‌نگاران از این رسانه، اعلام کرد که این نهاد صنفی «حتی در حد یک تلفن برای سرسلامتی» پرونده فیلتر دیده‌بان ایران را پیگیری نکرد.

دیده‌بان ایران پس از هشت سال پیش فعالیت روز ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۳۰ آوریل ۲۰۲۴)، فیلتر و از دسترس مخاطبان خارج شد. سعید سیف، یک روز پس از فیلترشدن این

وبسایت در صفحه کاربری‌اش در ایکس، اعلام کرد: «دیروز عصر در یک اقدام غیرمنتظره سایت دیدبان ایران بدون اطلاع قبلی فیلتر شد.» او در ادامه این توییت نوشت: «هنوز هیچ نهادی مسئولیت فیلترینگ را به عهده نگرفته است.»

مدیر مسئول دیده‌بان ایران در توییتی دیگر درباره دلیل عدم پذیرش مسئولیت از سوی نهادهای نظارتی و دریافت نکردن حکم قضایی در ارتباط با فیلتر شدن این وبسایت نوشت: «پس از اعتراض‌های ۱۴۰۱، تمام خبرگزاری‌ها مستقیم در اختیار ابرآروان قرار گرفتند» و «این قرار دادن سرورها بدون اطلاع رسانه و بر اساس دستور در اختیار ابرآروان» زمینه را برای فیلتر کردن رسانه‌ها «از همان جا» و بدون «دستور قضایی» مهیا کرد.

این توییت ساعتی بعد از صفحه ایکس سعید سیف حذف شد. ابرآروان شرکتی فعال در حوزه فناوری ابری است که کار خود را از سال ۱۳۹۴ آغاز کرده است. این شرکت خردادماه سال گذشته توسط ایالات متحده آمریکا به دلیل مشارکت در «محدودسازی اینترنت» در ایران تحریم شد. همچنین ابرآروان مدتی توسط اتحادیه اروپا نیز به دلایلی مشابه مورد تحریم قرار گرفت؛ اما فروردین‌ماه امسال این تحریم لغو شد.

۲۵-۴- ایرج محمدزاده، فعال رسانه‌ای، به دو سال زندان محکوم شد

شعبه ۱۰۱ دادگاه کیفری دو شهرستان جوانرود، ایرج محمدزاده، مدیر کانال تلگرامی «تیترا غرب»، را به دو سال حبس تعلیقی محکوم کرد.

بر پایه حکم صادرشده علیه ایرج محمدزاده، این فعال رسانه‌ای به اتهام «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی محکوم به حبس شده است. هه‌نگاو با اعلام این خبر نوشته است، حکم دو سال حبس تعلیقی علیه ایرج محمدزاده، توسط شعبه ۱۰۱ دادگاه کیفری دو شهرستان جوانرود به ریاست قاضی «هادی چراغی» صادرشده است.

ایرج محمدزاده، مدیر کانال تلگرامی «تیتز غرب» و دانشجوی مقطع دکتری در رشته علوم سیاسی است. او روز ۷ آوریل ۲۰۲۴ (۱۹ فروردین ۱۴۰۳)، توسط نیروهای امنیتی در جوانرود دستگیر و پس از تحمل چهار روز بازداشت موقت، با تودیع قرار وثیقه آزاد شد.

۴-۲۶- ژینا مدرس گرجی، روزنامه‌نگار، مجموعاً به ۲۱ سال زندان محکوم شد

شعبه اول دادگاه انقلاب سنندج، ژینا مدرس گرجی، روزنامه‌نگار ساکن سنندج و فعال حقوق زنان، را مجموعاً به ۲۱ سال زندان و حبس در تبعید در همدان محکوم کرد.

شبکه حقوق بشر کردستان با انتشار این خبر نوشت، ژینا مدرس گرجی به اتهام «تشکیل دسته و گروه غیرقانونی با هدف براندازی نظام» به ۱۰ سال، بابت اتهام «همکاری با گروه‌ها و دول متخاصم» به ۱۰ سال و به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به یک سال حبس محکوم شده است. دادگاه همچنین این روزنامه‌نگار را به حبس در تبعید در همدان محکوم کرده است. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، ۱۰ سال از حکم زندان صادرشده قابل اجرا خواهد بود.

دادگاه انقلاب سنندج همچنین در بخش دیگری از همین پرونده، اتهام «نشر اکاذیب و تحریک مردم به اعمال خشونت‌آمیز»، را در صلاحیت دادگاه کیفری اعلام و پرونده را به دادگاه کیفری دو سنندج ارسال کرده است.

شبکه حقوق بشر کردستان بر پایه دادنامه صادرشده، مصادیق اتهامات مطرح شده علیه ژینا مدرس گرجی را «تاسیس انجمن ژیانو با ایدئولوژی فمینیستی و با هدف براندازی»، «شرکت هدفمند در تجمعات و بیان نمودن شعارهای ساختار شکنانه»، «ارتباط پیوسته با عناصر ضدانقلاب»، «شرکت در کنفرانس‌ها و کارگاه‌های آموزشی بین‌المللی»، «نشر مطالب در فضای مجازی و انجام مصاحبه با رسانه‌های خارج از کشور در جهت سیاه‌نمایی

اوضاع کشور و متشنج کردن فضای جامعه در برهه حساس پس از فوت مهسا امینی» عنوان کرده است.

ژینا مدرس گرگی که سابقه همکاری با روزنامه‌های اعتماد، شهروند و نشریات گُردی را دارد، اولین بار ۳۰ شهریور ۱۴۰۱ (۲۱ سپتامبر ۲۰۲۲) همزمان با اعتراضات «زن، زندگی، آزادی»، توسط ماموران امنیتی اداره اطلاعات در یکی از خیابان‌های سنندج و با اعمال خشونت بازداشت شد. مدرس گرگی پس از تحمل ۴۲ بازداشت موقت با قرار وثیقه ۱۰۰ میلیون تومانی آزاد شد. میزان این وثیقه بعدها با تفهیم اتهامات جدید به یک میلیارد تومان افزایش یافت.

ژینا مدرس گرگی دومین بار ۲۱ فروردین ۱۴۰۲ (۱۰ آوریل ۲۰۲۳) توسط نیروهای امنیتی بازداشت شد، حدود یک ماه را در سلول انفرادی سپری کرد و نهایتاً پس از تحمل ۸۴ روز بازداشت موقت با تودیع قرار وثیقه پنج میلیارد تومانی آزاد شد.

۲۶-۴- دادگاه مطبوعات؛ مدیر مسئول جهان صنعت را مجرم شناخته شد

اعضای هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، روز ۷ خرداد ۱۴۰۳ (۲۷ می ۲۰۲۴)، محمدرضا سعدی، مدیر مسئول روزنامه جهان صنعت و صادق زیباکلام، فعال سیاسی را مجرم شناختند.

اکبر نصراللهی، سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، در گفت‌وگو با خبرگزاری ایلنا، با اعلام این خبر گفت، اعضای هیات منصفه دادگاه مطبوعات، محمدرضا سعدی، مدیر مسئول روزنامه جهان صنعت را به اتهام «انتشار مطالب خلاف واقع» مجرم شناختند.

روزنامه جهان صنعت در شماره ۲۸ آبان ۱۴۰۱ (۱۹ نوامبر ۲۰۲۲) با انتشار مقاله‌ای با تیتر «کیان را کی کشت» به قلم صادق زیباکلام، به موضوع قتل پرابهام کودکی ۹ ساله به نام کیان

پیرفلک در ایذه پرداخته بود. روزنامه جهان صنعت پس از انتشار این گزارش با رأی هیات نظارت بر مطبوعات برای دو هفته توقیف شد.

صادق زیباکلام، نویسنده این مقاله، که به همراه مدیر مسئول روزنامه جهان صنعت توسط هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی مجرم شناخته شده است، در مقاله خود در این روزنامه به ابهامات پیرامون کشته‌شدن کیان پیرفلک پرداخته بود. این استاد سابق علوم سیاسی دانشگاه تهران نوشته بود: «موضوعی که در این میان عجیب است، سخنان قاطع حاکمیت و مسئولانی مانند استاندار، فرماندار و محمد مخبر معاون اول رئیس‌جمهوری درباره تروریستی بودن وقایع ایذه است».

او افزوده بود: «آن‌ها بر این عقیده‌اند افرادی که مردم را به رگبار بستند، داعش و یا منافقین بودند. حتی محسن رضایی از دستگیری تعدادی از تروریست‌ها در مرز ماکو خبر داده است. این در حالی است که روایت مادر کیان با گفته‌های مسئولان کاملاً متفاوت است. به نظر گفته‌های مادر کیان منطقی‌تر است».

این فعال سیاسی در بخشی از مقاله خود نوشته بود: داستان غم‌انگیز دیگری میان مردم دست به دست می‌شود که برخی از ماموران انتظامی برای این‌که دچار تردید نشوند و به مردم شلیک کنند، از «مواد روانگردان» استفاده می‌کنند. به گفته سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، این بخش از نوشته‌های صادق زیباکلام، توسط اعضای دادگاه مطبوعات مصداق «انتشار مطالب خلاف واقع» تشخیص داده شده است.

۲۷-۴- علی مصلحی تحت فشار روانی برخوردهای فراقانونی دچار سکتة مغزی شد

علی (عباسعلی) مصلحی وادقانی - که هفته گذشته برای اجرای حکم زندان احضار شده بود- تحت تاثیر فشار روانی ناشی از برخوردهای فراقانونی با این روزنامه‌نگار دچار سکتة مغزی شده و اکنون در بیمارستان بستری است.

یکی از نزدیکان علی مصلحی با اعلام این خبر به «دفاع از جریان آزاد اطلاعات» (DeFFI) گفت: «علی مصلحی به دلیل فشار روانی ناشی از صدور حکم سنگین زندان علیه او، محروم شدن از دادرسی منصفانه و توقیف شدن خانه‌اش توسط قوه قضاییه، دچار سکت مغزی شده و در بیمارستان کارگرنژاد کاشان بستری است.»

به گفته این منبع آگاه، خانه علی مصلحی همزمان با بازداشت این روزنامه‌نگار در تیر ۱۴۰۲، به دستور دادستان کاشان پلمپ شده و کماکان این روزنامه‌نگار از ورود به خانه‌اش محروم است. علی مصلحی به دلیل عدم امکان ورود به خانه‌اش، دسترسی به مدارک شناسایی خود ندارد و به همین دلیل امکان اعتراض به حکم دادگاه بدوی را نداشته است.

هفته گذشته سعید غلامیان، وکیل علی مصلحی در حساب کاربری‌اش در ایکس نوشت، موکلش روز ۴ خرداد ۱۴۰۳ (۲۴ می ۲۰۲۴)، «برای تحمل سه سال و یک ماه حبس تعزیری درجه پنج به اجرای احکام کیفری کاشان فراخوانده» شده است.

به گفته منبعی که با دفای گفت‌وگو کرده است، علی مصلحی پس از مطلع شدن از احضار جهت تحمل حبس «دچار حمله عصبی شده و دست‌کم سه بار در تهران بی‌هوش شده و پس از بازگشت به کاشان به تشخیص پزشک متخصص بلافاصله در بخش اعصاب و روان بیمارستان کارگرنژاد بستری شده است.» به گفته این فرد مطلع، مشکلات جسمی علی مصلحی پس از صدور حکم زندان علیه او آغاز شده و به‌ویژه پس از احضار برای تحمل حبس تشدید شده است.

منبع آگاهی که با دفای گفت‌وگو کرده است، با اشاره به احضار علی مصلحی به شعبه اجرای احکام تاکید کرد: «پرونده پزشکی و آزمایشات علی مصلحی به مراجع قضایی ارائه شده است؛ اما دادگاه بدون توجه به وضعیت سلامتی علی مصلحی او را برای اجرای حکم زندان احضار کرده است.»

بر پایه حکم صادرشده در شعبه ۱۰۸ دادگاه کیفری دو شهرستان کاشان، دادگاه علی مصلحی را به اتهام «نشر اکاذیب از طریق سامانه‌های رایانه‌ای» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به یک سال و سه ماه حبس و بابت اتهام «توهین به مقدسات» موضوع ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی، به سه سال و یک ماه زندان محکوم کرده است. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، سه سال و یک ماه از این حکم قابل اجرا خواهد بود.

در بخش دیگری از این پرونده نیز دادگاه انقلاب کاشان علی مصلحی را به اتهام «توهین به رهبری» و «تبلیغ علیه نظام» مجموعاً به ۲۲ ماه حبس تعلیقی محکوم کرده است.

بر پایه دادنامه صادرشده علیه علی مصلحی، مصادیق اتهامات این روزنامه‌نگار که منجر به صدور مجموعاً شش سال و دو ماه زندان علیه او شده است، توبیتهایی است که علی مصلحی در انتقاد از ناکارآمدی حکمرانی جمهوری اسلامی منتشر کرده است.

علی مصلحی روز ۲۰ جولای ۲۰۲۴ (۲۹ تیر ۱۴۰۲)، توسط نیروهای امنیتی در خانه‌اش در کاشان بازداشت شد. این روزنامه‌نگار در این پرونده ۷۰ روز را در بازداشت موقت سپری کرد.

۲۸-۴- هزار رحیمی، فعال رسانه‌ای، در مهاباد بازداشت شد

هزار (رسول) رحیمی، فعال رسانه‌ای و مدیر کانال خبری «هه‌وال»، روز شنبه ۵ خرداد ۱۴۰۳ (۲۵ می ۲۰۲۴) پس از احضار به اداره اطلاعات مهاباد و حضور او در این نهاد بازداشت شد.

هانا، سازمان حقوق بشری که در حوزه گزارشگری موارد نقض حقوق شهروندان گُرد فعالیت می‌کند، با اعلام این خبر نوشت، هزار رحیمی پس از بازداشت به مکان نامعلومی منتقل شده است. کماکان از دلایل بازداشت و اتهامات انتسابی به این خبرنگار اطلاعی در دست نیست.

هژار رحیمی، فعال رسانه‌ای ساکن مهاباد است. او مدیر کانال خبری «هه‌وال» است که عمدتاً اخبار شهر مهاباد در استان آذربایجان غربی را پوشش می‌دهد.

برای دسترسی به تمامی رویدادهای مطبوعاتی ماه می ۲۰۲۴، به [وبسایت](#) دفاع از جریان آزاد اطلاعات مراجعه کنید.

۵- روزنامه‌نگاران زندانی در پایان ماه می

۵-۱- ویدا ربانی

ویدا ربانی روزنامه‌نگار و فعال سیاسی، روز ۲۴ سپتامبر ۲۰۲۲ (۲ مهر ۱۴۰۱)، همزمان با تداوم اعتراضات زن، زندگی، آزادی در این سال، در تهران بازداشت شد. او در این پرونده توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری، از بابت اتهام «اجتماع و تبانی برای امنیت کشور»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به پنج سال حبس و به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ از این قانون، به ۱۵ ماه حبس محکوم شد. این حکم با صدور بخشنامه «عفو و کاهش مجازات عمومی» در بهمن ۱۴۰۱، مشمول این بخشنامه قرار گرفت.

ویدا ربانی، محکومیتی دیگر نیز در ارتباط با اعتراض به شلیک سپاه پاسداران به هوایم‌ای PS752 دارد. جولای ۲۰۲۲ (مرداد ۱۴۰۱)، شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران، این روزنامه‌نگار را از بابت اتهام «توهین به مقدسات»، موضوع ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی، به پنج سال، به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد ارتکاب جرم علیه امنیت کشور»، موضوع ماده ۶۱۰ از این قانون، به چهار سال، از بابت اتهام «فعالیت تبلیغی علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هشت ماه و به اتهام «اخلال در نظم عمومی»، موضوع ماده ۶۱۸ از این قانون، به هشت ماه حبس محکوم کرد. دادگاه دو سال از حکم قابل اجرا در این پرونده را تعلیق کرد.

همچنین دادگاه ویدا ربانی را تا پنج سال از فعالیت حرفه‌ای اعم از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی و فعالیت سیاسی محروم کرد. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی و بر پایه تعلیق شدن دو سال از حکم زندان قابل اجرا در این پرونده، سه سال از حکم زندان صادرشده علیه ویدا ربانی قابل اجرا خواهد بود.

۲-۵- نسرین حسنی

نسرین حسنی، روزنامه‌نگار و مدیرمسئول هفته‌نامه سیاحت شرق، روز ۴ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۵ بهمن ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه دو دادرسی اجرای احکام بجنورد، برای اجرای حکم بازداشت و به زندان این شهر منتقل شد.

این روزنامه‌نگار بجنوردی، روز ۵ نوامبر ۲۰۲۳ (۱۴ آبان ۱۴۰۲)، توسط دادگاه کیفری دو بجنورد به اتهام «تشویش اذهان عمومی از طریق نشر اکاذیب در فضای مجازی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه زندان و به اتهام «حضور در معابر و انظار عمومی بدون حجاب شرعی» موضوع ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، به یک میلیون تومان جزای نقدی محکوم شده بود.

در بخش دیگری از همین پرونده و همزمان با تداوم حبس نسرین حسنی در زندان، شعبه دو دادگاه تجدیدنظر استان خراسان شمالی، حکم یک سال زندان صادرشده در دادگاه بدوی علیه این روزنامه‌نگار را تایید کرد.

پیش‌تر، شعبه اول دادگاه انقلاب بجنورد به ریاست «حبیب‌الله پیرگری»، نسرین حسنی را به صورت غیابی، به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال زندان محکوم شده بود. بر پایه دادنامه صادرشده علیه این روزنامه‌نگار، «انتشار مطالب و تصاویر در فضای مجازی» از مصادیق جرم عنوان شده بود.

۳-۵- پریسا صالحی

پریسا صالحی، روزنامه‌نگار ساکن کرج و دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته اقتصاد در دانشگاه تهران است. او روز ۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۲۸ آوریل ۲۰۲۴)، برای اجرای حکم پنج ماه حبس به زندان کچوئی کرج منتقل شد.

پیشتر شعبه اول دادگاه انقلاب کرج به ریاست «موسی آصف‌الحسینی»، پریسا صالحی را به اتهام تبلیغ علیه نظام، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال حبس، دو سال ممنوعیت خروج از کشور، دو سال ممنوعیت فعالیت در فضای مجازی و دو سال تبعید به زنجان محکوم کرده بود.

۴-۵- شیرین سعیدی

شیرین سعیدی، روزنامه‌نگار محبوس در زندان اوین است. این روزنامه‌نگار، ۲ دی ۱۴۰۲ (۲۳ دسامبر ۲۰۲۳)، پس از احضار به دادسرا بازداشت و به این زندان منتقل شد. سعیدی پیش از بازداشت مدتی در کشور لبنان سکونت داشت و پس از ورود به ایران به دادسرا احضار و بازداشت شد.

قاضی ابوالقاسم صلواتی، رئیس شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران، شیرین سعیدی را به اتهام «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی» موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی به پنج سال زندان محکوم کرده است.

شیرین سعیدی، روزنامه‌نگاری اقتصادی است. او سابقه همکاری با همشهری، سرمایه، تهران امروز، شهروند و... را دارد.

۵-۵- کامیار فکور

کامیار فکور، روزنامه‌نگار حوزه کارگری، ۲۹ آوریل ۲۰۲۳ (۹ اردیبهشت ۱۴۰۲)، در آستانه روز جهانی کارگر بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. او پیش‌تر توسط شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال حبس محکوم شده بود. این حکم نهایتاً در شعبه ۳۶ دادگاه تجدیدنظر استان تهران به هشت ماه حبس تبدیل شد.

آگوست ۲۰۲۳، همزمان با تداوم حبس کامیار فکور در زندان، حکم دو سال حبس تعلیقی که در سال ۲۰۲۱ و به اتهام «نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، علیه این فعال کارگری صادرشده بود نیز به اجرا درآمد. کامیار فکور اکنون در حال تحمل دوران محکومیتش در زندان اوین محبوس است.

۶-۵- روح‌الله نخعی

روح‌الله نخعی، روزنامه‌نگار، روز ۲۰ فوریه ۲۰۲۴ (۱۴۰۲ اسفند)، پس از مراجعه به دادسرای اجرای احکام اوین، برای اجرای حکم حبس بازداشت و به این زندان منتقل شد.

روح‌الله نخعی، یکی از روزنامه‌نگاران بازداشت‌شده در ارتباط با اعتراضات زن، زندگی، آزادی، است. او در این پرونده، توسط شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به دو سال و به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه حبس محکوم شد. این حکم مدتی بعد مورد تایید شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران قرار گرفت. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، دو سال از حکم زندان صادرشده علیه این روزنامه‌نگار قابل اجرا است.

حکم زندان روح‌الله نخعی درحالی اجرا شد که به گفته پرتو برهان‌پور، وکیل دادگستری، پرونده این روزنامه‌نگار پس از پذیرش درخواست اعاده دادرسی در دیوان عالی کشور و ارسال آن به شعبه هم‌عرض، «اصلاح» و روح‌الله نخعی مشمول بخشنامه «عفو و کاهش مجازات عمومی» شد. با این وجود «در حالی که انتظار می‌رفت پرونده در اجرای احکام و مانند هزاران پرونده دیگر مربوط به سال گذشته (سال ۲۰۲۲)، با قرار موقوفی تعقیب مختومه شود، حکم او اول اسفند ۱۴۰۲ اجرا شد».

۶- پانویس

باشگاه روزنامه‌نگاران ایران، هرانا، حقوق بشر کردستان، گُردپا، رسانک، حال‌وش، جمعیت حقوق بشر آذربایجان (ارک) و کارون، رسانه‌ها و سازمان‌های حقوق بشری فعال در حوزه ثبت و گزارش‌گری موارد نقض حقوق بشر در ایران هستند که گزارشات آنها مورد استناد دفاع از جریان آزاد اطلاعات قرار می‌گیرد.

 www.deffi.org

 DeFFI_Iran

 DeFFI_Iran

 DeFFI_Iran

